Miron Ghiu

SCRISORILE LUI JOHN LENNON (20 de ani mai târziu)

[1]

“Sunt John Winston Lennon şi sunt mai popular decât Iisus. M-am născut la 9 octombrie 1940 în Liverpool - în ziua unui bombardament. În mare parte pe tata nu l-am văzut decât ani după ce aveam deja succes. Am fost crescut de o matuşă cu nume frivol: Mimi. Tatăl meu era marinar şi mama nu a avut prea mult timp de mine, mai ales că nu eram singurul ei copil. Mama făcea parte din acea categorie de femei care a trăit din plin perioada ce a urmat imediat războiului. Se poate spune că sunt, într-un fel, un copil al războiului. Care război?

Îmi amintesc şi acum orfelinatul care se afla vizavi de casa în care am crescut - Strawberry Fields. Mai târziu l-au făcut parc memorial. Mă jucam mult pe atunci acolo. Mă cățăram în nişte tufe imense şi nimeni nu era atât de sus.

Apoi i-am cunoscut pe ceilalți. Ştiam câteva acorduri învățate de la mama, nu ştiam notatie, nimic în afară de ce auzeam la radio. Am încropit atunci o trupă de băieți – The Quarry Men, un fel de ansamblu al liceului. Cântam pe unde apucam.

Paul mi-a fost prezentat într-o seară, după un concert. Trebuie să recunosc că m-a impresionat de la început cu "Twenty Flight Rock" a lui Eddie Cochrane şi cu varianta lui la “Dizzy Miss Lizzy”, pe care am inclus-o pe “Help!” ani mai

târziu, adica prin ’65. Altceva era important: Paul ştia să acordeze o chitară Aşa ne-am împrietenit destul de repede.

Tata mă suna din când în când, dar nu asta conta – ştiam măcar că e acolo. Când am afirmat public că Beatles e mai popular decât Iisus fundamentaliştii americani mi-au ars discurile în public. Un fel de auto dafe, dar nu cu păpuşi ci cu LP-uri. Atunci m-am gândit serios la relația cu tatăl meu. Lui nu i-am cântat nici un cântec, dar apare într-un fel pe Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band şi râd de el pe Yellow Submarine.

Le-am făcut pe toate – enumerați voi. Am avut Rolls-uri făcute pe comandă, recorduri de audiență pe care nu le-a atins încă nimeni, avioane private, turnee mondiale, prea multe femei. Am fumat marijuana cu Bob Dylan şi am primit MBE-ul Coroanei Britanice. Mare chestie, adică puteam să-mi scriu “esquire” după nume. Oricum l-am returnat mai târziu. La petrecerile care se transformau mereu în orgii veneau şi jurnalişti, dar nu scriau niciodată despre viața noastra de noapte. Stăteau ca nişte cateluşi să le pice şi lor câte ceva şi, pe lânga asta ajutasem imens economia Marii Britanii. Patru baieți din Liverpool, un fel de working class care trăgea spre middle-class. Apropo de middle: părțile care fac legătura dintre strofe şi refren le compuneam deobicei cu Paul şi le ziceam middle-eight-uri.

Am fost în India dar mi-am dat repede seama că, dacă vrei să înoți nu trebuie niciodată să imiți profesorul, ci să te arunci în vâltoare. În piscina mea a compus Paul, jumătate în apă şi jumătate cu ochii în soare *Good Day Sunshine*. La cântecul ăsta nu l-am ajutat chiar deloc.

Succesul imens pe care l-am avut ne-a făcut, după ce pe Shea Stadium avusesem 55.600 de spectatori, să renunțăm de tot la turnee. Pe 29 august 1966 am cântat ultima oara, la San Francisco. Ne-am pozat cu spatele la public, aşa, de “la revedere”, dar nu s-a prins nimeni. Ajunsesem să cântăm pe sute de mii de dolari câte 20-25 de minute, iar ordinea pieselor era bătuta la maşină de Brian Epstein, managerul nostru, cu zile inainte. Eppy a murit pe 29 august 1967, de supradoză. Când i-am zis în avion între New Delhi şi Londra că Beatles nu va mai pleca în turnee niciodată l-a apucat urticaria. L-au luat de la aeroport cu ambulanța. De atunci a fost din ce în ce mai depresiv, lua somnifere să adoarmă şi amfetamine ca să se trezească. Prima victimă a succesului nostru, deşi se poate spune că avea un fond depresiv de la bun început.

Inutil să spun cum decurgeau şedintele noastre de înregistrări – multă băutură şi multe droguri. Era un “festival” continuu şi munceam aproape 24 din 24. Am început să înregistrăm primul album pe 11 februarie 1963 la 10 dimineața şi am lucrat până la 10 seara fără întrerupere. În ziare au apărut ştiri care susțineau că şedința de înregistrare a durat între 9 ore 3/4 şi 16 ore - în

realitate au fost doar 585 de minute - după foile de înregistrare din EMI. Ce-i drept, pe atunci nu luam droguri deloc. Asta chiar puteți verifica.

Stilul nostru de lucru era inimitabil. Chinuiam în permanență inginerii din studio până sunetul ieşea exact cum vroiam eu. La "Strawberry Fields Forever", de exemplu, am folosit două înregistrări suprapuse la tempo-uri diferite şi la "Tomorrow Never Knows" vocea mea era trecută printr-o orgă. Atunci l-am promovat pe Geoff Emerick, inginerul nostru de sunet care avea numai 20 de ani. Benzi magnetice cu marşuri tăiate în bucățele şi montate la întâmplare, pulovere în setul lui Ringo, amplificator în loc de doză în basul lui Paul, am încercat orice. Nu mai vorbim de efectul de bandă întoarsă de pe haosul organizat drept "Revolution #9" şi ar trebui să mai spun că "Revolver"-ul a fost ascultat de zeci de ori invers doar ca să descoperim ceva interesant. Albumul a fost excelent primit de critică şi e considerat de mulți cel mai bun album al nostru. Şi mai zic unii că ar forma o triadă împreună cu "Rubber Soul" şi cu "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band".

Ce să mai zic de orchestre simfonice angajate să cânte în falset pentru "A Day În The Life" sau de cei 36 de muzicieni angajați pentru "Hey Jude"-ul lui Paul. Unii numesc asta cacofonie, alții gândire simfonică, universală, whatever. Oricum, mi-ar fi plăcut să-l cunosc pe Mozart. Aş fi avut câteva idei pentru el. Sau, mă rog, schimbul ar fi fost reciproc… Reciprock.

Dacă a fost să înțeleg vreodată ceva din muzica neagră, asta nu înseamnă decât că Beatles se aude şi acum la radio. Ceea ce arată tututor că am înțeles şi dus mai departe o tradiție. Se poate spune că am făcut toată muzica contemporană, chiar dacă celor de la Playboy le-am spus că doar generația punk a înțeles ceva din mesajul nostru. Din frustrări şi din atitudine. Din simfonie şi din India care m-a dezamăgit – era la modă ca şi noi. In aceeaşi masură avea lumea încredere într-un guru sau în John Lennon. Un singur lucru e sigur, şi l-am spus de când eram mic: sunt ori nebun ori genial.

Oricum, nu e puțin lucru să controlezi haosul, să-l pui pe bandă, să-l suprapui, să-i dai ordine şi formă. Asta mi-a plăcut dintotdeauna. Ce-au înteles americanii rămâne de discutat, mai ales că versiunile albumelor noastre cu ştampila "U.S. of A" erau mereu ciopârțite şi nu respectau efortul nostru de a pune pe piață ceva legat, un LP cu poveste şi legături interioare între piese. "Helter skelter", piesa lui Paul, este o expresie englezească însemnând "manej", pe când în slang-ul american nu înseamă decât haos total. Mă rog, mulți o consideră prima manifestare de heavy-metal şi Ozzy Osbourne nu-şi începe nici un concert fără să asculte un album de-al nostru. Cel puțin aşa susține – nu l-am văzut declarând asta.

Am fost şi la televizor. Beatlemania a început, practic, după recitalul de la London Palladium Theatre din 13 octombrie 1963. L-au văzut cam 15 milioane de oameni la TV, sub numele de *Sunday Night at the London Palladium*. Iar pe 25 iunie 1967 am fost invitaţii primului program de televiziune transmis la nivel mondial. A durat doua ore şi a intrat în casele a aproximativ 350.000.000. Cifra poate să nu fie aceasta, dar nu contează. Poate au exagerat ziarele, ca atunci când tabloidele americane m-au citat, scos din context, referitor la comparaţia mea cu Iisus. Să stiti şi voi: am zis că Beatles este mai *popular* şi nu mai *important* decât Iisus. 4 martie 1966, Evening Standard, interviu luat de Maureen Cleave. S-au supărat mai ales cei din sudul S.U.A., numiţi popular "rednecks" şi ne-au ameninţat cu moartea. Ne-au distrus limuzina pe aeroportul din Houston şi la un concert din Memphis au dat foc la petarde. Ne-am uitat imediat unii la alţii să vedem cine dintre noi a fost împuşcat. Ne-am speriat tare atunci. Şi pe bună dreptate – succesul nostru nu era acelaşi haos sonor ca pe albumele noastre. Pe ăsta nu-l puteam controla, şi nici nu era treaba noastră, până la urmă. Lumea nu putea fi niciodată Abbey Road Studios, aşa merg lucrurile.

Devenisem manejul englez, sera ambulantă. Circul public. Dacă ne opream din cântat în mijlocul unui concert nu se prindea nimeni, oricum urletele adolescenţilor ne acopereau şi nu ne auzeam între noi. Au calculat unii mai târziu că la Adelaide zgomotul produs de mulţime pe aeroport depăşea sunetul produs de un avion cu reacţie. Să zic mai mult?

Ajunsesem să facem scheme demne de filmele proaste cu agenţi secreţi şi conspiraţii mondiale: la un moment dat fanii au distrus o limuzină căţărându-se pe ea ca să ajungă la noi. Noroc că ne gândisem la posibilitatea de a fi efectiv rupţi în bucăţi de mulţimea isterizată şi nu ne aflam în acea limuzină, ci într-o ambulanţă din coloana oficială. Exista, ziceau criticii, riscul unei morţi artistice şi emoţionale. Da, este frumos să zici că fanii au vrut să se contopească cu tine, dar în momentul în care iţi smulg părul nu mai este deloc distractiv. It's no fun. Şi, referitor la revoluţie nu m-am putut niciodată hotărî dacă versul corect pentru toţi anarhiştii din lume era "you can count me IN" sau "OUT". Era periculos, ştii, să faci afirmaţii politice când te numeşti John Lennon. Sau Paul McCartney. Sau Ringo Starr. Sau George Harrison.

De altfel Brian ne-a interzis de la început să facem afirmaţii politice. Dacă se găsea vreun nebun sau vreun tâmpit să se sacrfice în numele "revoluţiei"? Dacă vreun adolescent ratat işi omora părinţii doar ca să scape de frustrări? Dacă vreo persoană politică importantă avea la un moment dat un "bad trip" şi începea să ajute ţările din lumea a treia cu arme zicând că noi l-am împins s-o facă? Am preferat mult timp să facem doar revoluţie culturală. Important este să transmiţi mesajul, nu să-l pui în practică. Ce s-a înţeles mai târziu, treaba lor.

Totuşi, după ce pe 11 august 1967 în conferința de presă de la Chicago (în timpul celui de-al treilea turneu american) jurnaliştii m-au pus să-mi cer scuze pentru afirmația referitoare la Iisus, am trecut peste cuvântul lui Brian şi am luat poziție împotriva războiului din Vietnam. N-am zis decât că e o nebunie şi mai târziu, în aprilie 1968, am susținut acelaşi lucru. Totuşi implicarea noastră politică era într-un fel identică mesajului artistic pe care îl transmiteam, fie că vă place sau nu. Oamenii au tras de noi întotdeauna, şi despre “Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band” radicalul american Abbie Hoffman spune că este reprezentarea lui "Beethoven la supermarket" - rezumând o bună parte din opiniile “noastre” pe plan politic, cultural, artistic, al viziunii asupra lumii - într-un mod revoluționar. Toți au vrut să se identifice cu noi, să atingă un pic din magia noastră, şi de-aia acum mi se vând ochelarii de soare (ăia rotunzi, aveam zeci de perechi!) cu milioane de lire sterline. De-aia părul lui George Harrison atinge la licitații 140.000 de “pounds”. Să fie “pounds” greutatea şi importanța noastră sau doar lire sterline? De la un moment dat încolo începi să nu-ți mai dai seama, şi poate de-asta în 1964 am început să vrem să oprim caruselul. Nu ne mai aparțineam nouă, ci devenisem bun public. Am spus asta şi prin titlul albumului “Beatles For Sale”, dar lumea n-a înțeles decât că trebuie să cumpere în continuare. Nu, Beatles nu vindea nimic, ci devenise obiect de consum, pur şi simplu. De altfel, după 1964 a mai apărut un singur album să-i zicem “clasic” şi “tradițional” – “Help!”-ul, un ultim apel la normalitate, după care urma triada de experimente şi restul. Cum ziceam într-una din versiunile intermediare ale piesei “Happiness Is A Warm Gun” – “Yoko Ono, no, Yoko Ono, yes”. Trebuia întotdeauna să ştii să alegi.

Eram mereu înconjurați de oameni în scaune cu rotile şi de handicapați care credeau că îi putem vindeca. Ce naiba, ei mă cred Iisus? De ce veneau la mine? Nu eram şi nu sunt, până la urmă, decât un puşti din Liverpool care, mă rog, şi-a făcut din lume terenul lui de joacă şi s-a jucat de-a Dumnezeu cu mințile voastre. Vorba aia – “Julia” începe cu un citat din “Profetul” lui Khalil Gibran "Half Of What I say is meaningless", chiar dacă lansarea lui “Sgt” a fost considerata de criticul Kenneth Tynan un enorm eveniment cultural "un moment decisiv în civilizația occidentală". Până la urmă nu era deloc, ba chiar deloc important CE ziceam – ideea era să apar, pur şi simplu – să mă arăt. Abia mai apoi voi traduce asta artistic prin experimente vocale şi tot felul de nebunii. Pe atunci însă nu gândeam aşa: vroiam tot mai sus, şi atât.

În turnee eram mereu sub asediu, hotelurile în care stăteam erau păzite de sute de polițişti. La Adelaide în ’64 am fost pur şi simplu asediați de aproximativ 300.000 de fani care vroiau câte ceva de la noi. Să cântăm, să ne căsătorim cu ei, să vorbim pur şi simplu sau măcar să apărem la ferestrele camerelor în care

stăteam. Era o nebunie fără precedent, care a lovit mai intâi Anglia, apoi America. Apoi lumea întreagă.

Pe la 15 ani m-am îndrăgostit definitiv de Elvis, care cânta în epocă "Heartbreak Hotel", "Blue Suede Shoes", "Hound dog", "Love me tender" sau "Don't be cruel". Se poate spune că am fost aproape habotnic în privința Regelui, încercam să-i imit mişcările şi să fiu ca el. Singurul meu vis în viață era să devin mai important decât Elvis, chiar dacă sună a sacrilegiu. Imaginea Regelui m-a urmărit întotdeauna, şi ii adoptasem stilul de a se îmbrăca, în perioada sa “teddy boy” - vestă, pantalon drept, cravată, camaşă în culori vii. Pe atunci ce se auzea la radio şi rupea topurile se numea “skiffle”, o combinație între folk negru şi muzică country, de unde, de fapt, s-a născut rock’n’roll-ul. Mama, căreia ii ziceam pe nume (Julia) pentru că o vedeam în cel mai bun caz odată pe săptămână, mă învață câteva acorduri la banjo. Dacă îmi amintesc bine şi primul instrument la care a cântat Jimi vreodată era un “ukulele”, ceva în genul banjo-ului, cu doar patru corzi. Nu m-a interesat să ştiu notația muzicală, George Martin se ocupa de asta mai târziu. Eu mă puneam la pian şi ii lăsam pe tehnicieni să se certe dacă este “la minor” sau “fa major”. Chiar nu m-a interesat asta niciodată – oricum nu mi-ar fi folosit niciodată.

Elvis m-a învățat ce înseamnă să fii pe scenă, să transpiri litri întregi şi aproape să-ți dai viața pentru fani. Ceea ce, până la urmă, a şi făcut. Elvis a fost un exemplu clar de artist pe care propriul succes l-a omorît ca om. Da, şi noi eram mai cunoscuți decât Elvis.

[2]

Îmi amintesc ziua în care am fost pus să aleg între mama şi tata. Alfred “Freddy” Lennon era un om ocupat, negustor pe mare şi era plecat mai tot timpul anului. Nu mi-l amintesc foarte bine din copilărie, ca prezență. El a venit la mine prea târziu, când eram mare şi ştiam ce vreau de la viață, deşi eu îl “alesesem” (ce stupid sună, să-ți alegi părintele cu care vrei să locuieşti...) la cinci ani şi jumătate. Julia m-a întrebat într-o zi cu cine vreau să stau şi l-am ales pe tata, deşi pentru mine era un fel de alegere în lipsă, neştiindu-l prea bine pe Freddy. O alegere exotică pot spune pentru vârsta la care eram îmbrăcat încă în fetiță. Până la urmă, văzând-o pe mama plângând, am ales-o pe ea. Nu ea mă va creşte însă, ci sora ei, Mimi.

Julia avea o viață dezordonată, îşi petrecea nopțile prin pub-uri, se bucura din plin de ceea ce numim astăzi lipsa de prejudecăți a anilor ’60. Face un copil din flori şi rămâne până la urmă cu John Dykins, servitor, cu care mai are doi

copii (Julia şi Jacqueline). Nu o acuz că nu a fost alături de mine toată copilăria, dar nici nu pot înțelege cum m-a lăsat aşa, pur şi simplu, să fiu crescut de soră-sa. Poate într-un fel a fost o şansă, nu ştiu. Nu era şi nici nu avea cum să fie decizia mea. A rămas o rană deschisă. Şi nici sesiunile de terapie de mai târziu nu au putut s-o închidă. Poate aşa a trebuit să fie.

Cu mama am fost prieten mai târziu şi poate am moştenit într-un fel pasiunea ei pentru viața lipsită de reguli stricte şi mai ales dragostea pentru muzică. Petreceam destul de mult timp împreună când aveam 16-17 ani, stăteam noaptea sau în weekend-uri, nu ratam nici un moment în care am fi putut fi împreună. Asista la repetițiile noastre cu The Quarry Men, sesiuni care ne făceau să stăm, fizic, foarte aproape. Pe atunci cântam în baie din motive de acustică. La mijlocul anului 1958 am înregistrat un single pe 45 de turații - "That'll be the day". Ce-i drept era piesa lui Buddy Holly, dar şi mai târziu am ştiut să mulțumim celor care ne-au inspirat cântându-le piesele. Practic am cântat constant şi piesele altora, de la succesul “Twist&Shout” cu care ne încheiam concertele, până la “Beatles For Sale” din 1964, care poate fi considerat ultimul nostru album cu cover-uri. Dar asta e o altă poveste. Începusem să îmbătrânim şi cei patru “fabuloşi” nu mai erau aceiaşi.

Să reluăm. Până la sfârşitul lui 1958 cântam împreună regulat şi asta contează. Părinții lui Paul şi cei ai lui George ne încurajau, văzând că nu pierdem timpul degeaba în fiecare zi, pe când Mimi nu era de acord. Nu se potrivea cu stilul ei de viață, să zicem că avea aspirații burgheze, detesta “vulgarul”. Nu pot nega însă că a fost, într-un fel, o prezență maternă, deşi nu i-am zis niciodată “mamă”. Nu poți să ai două mame.

Când am început noi să cântăm ca Beatles nu era foarte interesant să zici că avusesei grădinar acasă în copilarie. Părinții mei adoptivi erau destul de înstăriți, dar nu dădea bine să spui asta în interviuri. Noi trebuia să fim patru băieți din Liverpool, port important cu o viață de noapte bogată, cu marinari şi prostituate. Un oraş în care se circula mult şi în care muzica de peste ocean ajungea să fie cântată prin cluburi imediat ce apărea. Noi trebuia să fim working class-ul care reuşise. Ca să arătăm tuturor că nu trebuie decât să vrei ca să reuşeşti. Şi de fapt despre asta era vorba. Noi făceam parte din prima generație fără obligativitatea serviciului militar - fusese suprimat în 1960. Eram patru tipi normali care au spart. Cei patru.

Dintre toți singurul care a nu a rămas fără părinți la o vârstă fragedă era George. Noi, ceilalți, am fost cu toții mai mult sau mai puțin văduviți de o viață de familie normală, cu picnic-uri sâmbăta şi ceaiuri la ora cinci. Ştiti la ce mă refer – clişeul familiei britanice perfecte care se strângea seara în jurul radioului ca să asculte vreo transmisiune BBC.

Richard Starkey, pe care voi îl ştiți mai degrabă ca Ringo Starr, născut la 7 iulie 1940, a fost cel mai lipsit de şansă. Părinții lui au divorțat înainte ca el să se nască şi a stat mai mult în spitale. La 6 ani a fost internat mai mult de douăsprezece luni cu o apendicită urâtă, iar la 13 ani o pleurezie l-a țintuit la pat pentru încă doi ani. Vă dați seama de ce nu şi-a terminat niciodată studiile, locuind împreună cu mama sa în Dingle – unul dintre cele mai sărace şi periculoase cartiere ale Liverpool-ului. Doamna Starkey era chelneriță şi o duceau prost cu banii în permanență. Ringo a fost nevoit să muncească intr-o fabrică. Din primul salariu, însă, şi-a cumpărat un set de tobe. Ceea ce salvează totul.

George Harrison (25 februarie 1943) a crescut în Wavertree, un cartier muncitoresc al Liverpool-ului, tatăl lui fiind şofer de autobuz. Aveau un singur radiator care iarna îi încălzea pe toți. Când s-au mutat într-un cartier mai bun nu frigul sau săracia erau importante, ci faptul că erau solidari unii cu ceilalți. Erau o familie unită. George s-a angajat ajutor de electrician într-un supermarket ca să işi susțină cei trei frați, deşi era cel mai mic din casă. Este singurul din familie care a ajuns până în liceu, nu a excelat niciodată la şcoală, ba chiar a picat toate examenele la un moment dat, cu excepția desenului. George va fi mai târziu pentru toți fratele mai mic pe care nu-l prea bagă nimeni în seamă, deşi îşi dă toată silința şi e talentat.

Cu Paul am format încă de la început cea mai fericită “căsnicie” muzicală din toate timpurile. Eram un cuplu bizar de prieteni şi duşmani, în acelaşi timp. Orfan de mamă ca şi mine, Sir McCartney era singurul dintre noi care avea o tradiție muzicală în familie. Tatăl lui era solist într-o orchestră de jazz şi contactul lui Paul cu muzica a existat încă din copilărie. La un moment dat, primeşte de ziua lui o trompetă, ca să işi urmeze tatăl într-o posibilă carieră de jazzman. Din fericire pentru istoria muzicii el reuşeste să schimbe instrumentul de suflat pe o chitară. La 14 ani, după moartea mamei lui, începe să dedice din ce în ce mai mult timp studiului şi stângacia inițială se transformă în virtuozitate. Se poate vorbi despre Paul ca fiind unul dintre cei mai mari basişti ai tuturor timpurilor şi un excelent compozitor. Şi unul dintre cei mai buni prieteni ai mei, cu toate că m-a trădat.

Paul era un copil rotofei şi fratele lui îl striga adesea “Dodoloață”. Adolescența îl va prinde însă şarmant, pus pe şotii şi bun prieten cu George. Luau autobuzul zilnic înspre Liverpool Institute. Sensibil şi inteligent, preocupat de cotidian şi obsedat de cele mai mici detalii, el avea totuşi momente de cruzime gratuită. Şi nu doar față de mine, oricum ne certam mai tot timpul, mai ales după povestea cu India şi apariția lui Yoko, ci față de cei apropiați.

Fratele lui işi aminteşte cum Paul, la câteva zile după moartea maică-sii exclamă ca un străin “ce ne vom face noi acum fără banii pe care îi aducea ea?”. Crud şi egoist pe moment, este cuprins de ruşine în clipa imediat următoare.

Pe 22 august 1968, îmi amintesc bine ziua, era în timpul sesiunilor de înregistrări la “Back In The U.S.S.R.” şi trăgeam pe bandă partea ritmică a lui Ringo, Paul se enervează crunt pe acesta şi îi reproşează sec: “nu baţi bine”. Ringo, la fel de sec, pleacă din studio nervos, deşi nu era stilul lui. Terminăm de înregistrat piesa cu Paul la baterie, iese excelent, după care pe la patru dimineaţa ne ducem fiecare acasă. A doua zi, mixaje finale, nervi mulţi, suprapuneri. Ringo nu apare în studio. Geoff Emerick, inginerul nostru de sunet care ar fi stat şi în cap să sune totul cum trebuie, îşi dă demisia. Urmează zile grele, moartea lui Eppy pe 27, totul se derula prea repede, ca într-un film în care nu mai aveam rolurile principale. Pe 30 filmăm clipul pentru “Hey Jude”, Ringo vine, işi face treaba dar nu schimbă aproape nici o vorba cu noi. Reuşim să-l convingem să se întoarca tocmai pe 3 septembrie şi îl aşteptăm la Abbey Road Studios cu setul de percuţie acoperit cu flori. Era târziu, nu mai eram aceiaşi, şi încă o data ego-ul unuia dintre noi uita că nu eram o adunătură de adolescenţi. Şi nu era prima oară.

Ca adolescenţi n-am dus deloc o viaţă uşoara. A trebuit să renunţăm la multe ca să devenim cei mai buni şi cei mai populari în acelaşi timp. Greu pariu, mai ales că de mic, aşa cum v-am spus, mi-am dat seama că sunt ori nebun, ori genial. Am avut dintotdeauna o viziune suprarealista şi psihedelică asupra lumii şi l-am văzut pe Dumnezeu. Sau chiar dacă nu l-am văzut, l-am ştiut. Da, sunt un ciudat, un anormal, o ciudăţenie a naturii. Şi sunt singur. “No one I think is in my tree / I mean it must be high or low”. Şi chiar dacă am cântat la un moment dat despre cum jumătate din ceea ce spun e lipsit de sens, în mod sigur cealaltă jumătate este plină de semnificaţii, chiar dacă mă enervează crunt interpretările imbecile pe care se simt toţi obligati să le dea versurilor mele. “Uite, aici e o referinţă la L.S.D.! John Lennon e un drogat şi un paranoic!” zic mulţi, dar puţini ştiu că “Lucy în the Sky with Diamonds” este titlul unui desen făcut de primul meu băiat, Julian. Nu tot ce zboară se mănâncă. Dacă fiecare sens al metaforelor shakespeariene ar fi rumegat de minţi bolnave, cu siguranţă că Will a fost doar un depresiv pervers şi alcoolic. Nu e chiar aşa.

Julia, mama mea, a murit la 15 iulie 1958. Petrecusem toata ziua împreună. Era una din acele zile în care simţeam că putem recupera anii în care ea a lipsit. A murit stupid în drum spre spital – după ce fusese călcată cu maşina de un poliţist care încurcase pedala de frână cu cea de acceleraţie. Vorbesc foarte rar despre asta pentru că am realizat atunci că nu mai pot întoarce timpul şi că sunt dezarmat în fata destinului. Ştiu, poate suna patetic, dar atunci m-am

apucat serios de băut. Înjuram oamenii prin baruri, mă legam de evrei şi de handicapați. Făceam glume proaste şi eram extrem de violent. Pete Shotton, cu care îmi petreceam zile întregi (un prieten care nu m-a abandonat) ştie prin ce zile grele am trecut. Am avut şi eu, la rândul meu, momentele mele de răutate gratuită. Partea mea de cruzime.

De altfel, singura piesă pe care am înregistrat-o singur, vreodată, pe un album Beatles ("White") este chiar "Julia". Interpreților mei inegali care caută în fiecare cântec al meu conspirația mondială, uitând prea multe pentru a-şi verifica teoriile, le amintesc următoarele versuri:

"Half of what I say is meaningless
But I say it just to reach you, Julia"

[3]

Ne-au pus o grămadă de întrebări cretine, s-au scris tone de prostii despre noi (de exemplu ştiați că Paul e mort din '66?); nici eu nu ştiam, dar, dacă nu mă înşel, s-a publicat şi o carte pe tema "Paul e mort, dar Beatles ne ascunde adevărul". Şi la asta au avut un mare aport şi ziarele britanice, nu doar cele americane, care de obicei ne întrebau ce ne aşteptăm să găsim în Australia. Răspunsul a venit imediat: australieni, nu? Alte tâmpenii care s-au scris făceau o întreagă teorie pe faptul că în realitate am fi chei şi că purtăm cu toții peruci. Asta era prin februarie 1964, când răpunsul a venit la fel de prompt: da, suntem chei, orbi şi surzi. Şi care-i problema?

La fel, ne intrebau care-i reteta succesului nostru... Omule, aveam 23 de ani, de unde naiba as sti? De fapt, nici acum nu stiu, dar nici nu mă intereseaza "de ce"-ul. Chestia asta am invatat-o, poate, de la Yoko sau de la, să le zicem, primii 15 ani de viata. Dar nu bat moneda pe "copilarie", am urmat şi cursuri de pseudo-psihanaliza, terapie de grup, "terapie primala", mă rog, ceva de genul asta, cu un tip care era chiar tare la momertul ala, Arthur Janov, avea nişte clinici mai putin obisnuite şi o gramada de pacienti. Pacient, adept, oricum ar fi, cred că tipul asta a fost un fel de Mahareshi pentru mine. Adica: bine, am inteles metoda, "got the picture", acum lasa-mă pe mine. Nu zic că m-am "vindecat", ca să vorbim în termeni medicali, dar nici nu m-am "mantuit", ca să vorbim în termeni magici... Exact ca la afimatia pe care am facut-o apropo de Iisus. Ok, interviul apare în Anglia mai intai, (ca un amanunt – în Irlanda, unde aveam un

studio, 95% din oameni merg regulat la biserica). Nu se supara nimeni, după care, ca prin minune, totul devine scandal în America. Adica, pana la urma, ce-au inteles din muzica noastra, atata vreme cat Capitol-ul, compania care ne edita discurile în State, nu respecta nici măcar ordinea pieselor, ca să nu mai vorbim de faptul că taiau pur şi simplu piese intregi, pe care le aruncau apoi pe cate un nou album. Norma noastra cu EMI-ul britanic era de 4 single-uri (45-uri) şi doua albume (LP-uri) pe an, şi asta din 1962 pana în 67. Ei, după norma americana puteam să avem şi 4 albume pe an. Ziaristilor a trebuit să le explice Paul că e destul de neplacut să trebuiasca să canti "Please, Please Me", care tocmai devenise No. 1 în State, când în Europa cantecul e mai vechi de un an…Când ne-am intors din primul turneu în State, prin februarie '64, pe aeroport ne asteptau cei de la Pathe News şi BBC-ul, ca să ne intrebe cum a fost în State şi chestii d-astea. Eram totusi prima trupa britanica de export. Beatles-ul lasase America fara replica, şi vanzarile erau fara precedent. Logic, nu puteam să cantam mai mult de maximum 30 de minute, şi setul de piese era stabilit cu saptamani în urma, ni-l trimiteau acasa prin posta. Oricum, mai mult de aeroport, trei-patru copaci în fuga, camera de hotel şi luminile în ochi la concerte, nu apucam să vedem mare lucru. V-am zis, harmalaia era atât de mare incat puteam să ne oprim oricand din cantat, nu conta. Ne ia deci BBC-ul şi ne intreaba "Ei, baieti, cum a fost?". Ce să le raspundem? Pai, am vazut masini, americancele sunt ca şi fetele noastre, n-am vazut extraterestrii, dar da, urlau toata noaptea la ferestre, i-au taiat lui Ringo o fasie din par, am pescuit putin, şi cam atât. "De ce aratati aşa când coborati din avion, doar tocmai v-ati intors dintr-un turneu de succes?" – pai, stii, tocmai am mers 17 ore cu avionul şi n-am apucat inca să dormim după fusul orar britanic. "Şi unde ati mai vrea să cantati?". La care Ringo raspunde, în doi peri cam cum raspundeam toti la intrebari stupide: "Degeaba vrem noi să cantam maine în Bobbooobooooland, că nu ne asculta nimeni. Pe noi nu ne anunta nimeni unde cantam." Sau ce intrebari puneam ziaristii americani: "Ce te-a socat cel mai tare aici, în Washington?". Normal că raspunsul meu a fost: "Tu!". "De ce credeti că sunteti atât de populari?" – Vremea e de vina.

Oricum, cea mai tare afirmatie a ziaristilor a fost cea referitoare la moartea lui Paul din accidentul de masina din noiembrie 66. Prin octombrie 69 deci, Russ Gibb, un DJ din Detroit (WKNR-FM) incepe să ne asculte inregistrarile pe dos şi să se holbeze la copertile albumelor noastre, cautand chestii cretine cum ar fi – uite, Paul e singurul imbracat în negru, ei stau pe mormantul lui Paul (coperta de la "Sgt."), John zice aici: "I buried Paul". Totul pornise de la tema unui liceean, în fapt un eseu…Pentru informatia voastra, pe sfarsitul de la "Strawberry Fields Forever" spun "cranberry sauce"… Şi n-am apucat să-l ingrop pe Paul. Foca putea fi oricare dintre noi ("I am the walrus" – No, you're not, said Little Nicola),

şi în “Glass Onion” nu mă refer deloc la sicriul lui Paul. Pe coperta de la “Abbey Road”, când traversam noi strada, Paul tine tigara cu dreapta, el fiind stangaci (Hendrix fuma cu dreapta, şi era stangaci…) şi sta în picioarele goale. Era cald, se poate intelege asta? Ca să stiti şi voi, pentru mine chestia asta cu “Paul a murit” e similara cu alta gogomanie: “Elvis traieste”. Elvis, extraterestrii, Paul mort, Aria51, dosarele mele de la F.B.I. sunt un fel de vanatoare a vrajitoarelor. E un Ev Mediu care se pune în scena, de data aceasta, în ziare şi la televizor. E un Ev Media, chestie de “spelling”…

Să zicem că Paul a murit în 66, şi l-am inlocuit repede cu o marioneta, George Martin s-a ocupat de detalii, aveam atati bani incat puteam să punem să cante şi un submarin galben. Puteam chiar să radem de regina, am şi facut misto de asta pe “Abbey Road”:
“Her Majesty
(Lennon/McCartney)

Her Majesty's a pretty nice girl,
but she doesn't have a lot to say
Her Majesty's a pretty nice girl
but she changes from day to day

I want to tell her that I love her a lot
But I gotta get a bellyful of wine
Her Majesty's a pretty nice girl
Someday I'm going to make her mine, oh yeh,
someday I'm going to make her mine.”

Cerul era limita. La filmarile pentru “Help!” am distrus patru Cadillac-uri. Puteam să dam foc la scena la sfarsitul fiecarui concert. Care era problema – vindeam mai apoi bucatile de lemn ars şi plasticul topit pe mii de lire sterline, la licitatii. Ne recuperam banii de zece ori.

Deci nu era nici o problema să angajam un actor, să-l mascam în Paul (vorba aia, ii puneam o peruca…), şi să-l punem să se maimutareasca pe scena. “Dr. Robert”, care era de fapt singurul doctor din Manhattan care furniza droguri lumii bune, cu prescriptie medicala, ca să fie totul în regula, se ocupa să-l tina pe imitator în permanenta sub influenta drogurilor, să-i ”faca bine” capul. Să zicem că trucul ar fi mers, şi noul “Paul” ar fi functionat… Ar fi existat o singura problema: cu ce bani am fi cumparat talentul extraordinar al lui McCartney? Şi acum il consider cel mai mare basist al tuturor timpurilor, un tip genial şi un compozitor dumnezeiesc. Ah, am zis “dumnezeiesc”? Să nu se supere cumva

ziarele americane, caci s-ar putea să mă creada din nou Iisus, după care ar mai lipsi doar să pornesc revolta “working-class”-ului, teroarea rosie a comunismului unde suntem toti egali, unde exista o singura religie, unde nu sunt granite, iar fratii se iubesc. Dacă ar fi aşa, un fapt, că fratii se iubesc la infinit, cum ramane cu fratii din Vechiul Testament? Abel şi Cain… Abia astept să citesc în “Sun” cum de fapt “Abel” e un nume de cod pentru “Lennon”, şi (dar nu e deja evident?) “Cain” e, de fapt, prescurtarea de la “McCartney”, care se scrie corect “McCainey”… Iata o afirmatie pentru care Yoko Ono s-ar comporta ca o leoaica. Adica i-ar da pe toti în judecata, cu tot ceea ce presupune asta.

Acum, că tot am lamurit faptul că Paul e bine-mersi, traieste şi calatoreste în turnee mondiale, şi inca ia procente pe vanzarile “Beatles”, să revenim. Ziaristii ne intrebau mereu „care-i reteta succesului vostru?…”. Raspunsul nostru era intotdeauna ceva de genul “O fi vremea de vina” sau “Dacă am stii, am culege patru baieti şi la ora asta am fi managerii lor, nu?

Spuneam mai devreme că nu “de ce”-ul ne intereseaza, ci “cum”-ul. Ne lasa indiferenti faptul că fanele noastre urlau ca nişte isterice la fiecare aparitie a noastra pe scena, că veneau la noi după ce cantam – să ni se daruiasca fizic (aveam şi sapte fete pe noapte, dar la ritmul în care lucram nu cred că putea avea cineva ceva impotriva), că dadeam sute de autografe zilnic. Nu ne interesa de ce am ramas pe locul intai în topuri ani intregi. Nu ne interesa amanuntul că Bob Dylan aflase de noi când, ascultand prin Colorado, în masina, un Top Ten la radio, a avut revelatia că opt din zece cantece sunt ale noastre. Şi cu atât mai putin ne interesa că “I want to hold your hand”, iesit în Anglia la 29 noiembrie 1963, a devenit instantaneu no. 1, iar la lansarea lui în State, peste o luna, vindea 250.000 de exemplare în trei zile şi statea sapte saptamani pe locul intai. Epstein ne obtine trei aparitii la Ed Sullivan Show, prima aparitie (9 februarie 1964) avand 73.000.000 de telespectatori.

Pe noi ne interesa doar să ne facem treaba bine, chiar dacă trebuia să muncim ca nişte caini (“It’s been a hard day’s night”). Să nu facem compromisuri şi să fim multumiti de cum merg treburile. Din cauza contractului diabolic cu EMI-ul a trebuit, din pacate, chiar să renuntam la calitate în cazul unor compozitii, dar niciodata la profesionalism. Lumea ne vroia, un intreg univers se rotea în jurul nostru. Nici nu mai trebuia să trecem numele formatiei pe coperta, era de ajuns să se auda că scosesem un album – la “The Beatles” (“White Album”) n-am avut nici măcar fotografii pe coperta. Ne intorsesem din India cu 32 de cantece şi voiam să le inregistram pe toate, pentru un dublu. Pana la urma au fost 30. Pentru noi conta să avem libertate artistica, nu să castigam milioane de lire sterline. Pana la urma le-am castigat şi pe astea, desi nu pornisem la drum

cu ideea de a fi mai bogati, ci mai degraba cu aceea de a fi mai importanti decât Elvis.

Pentru noi chestia asta cu “Doamnelor şi domnilor, Elvis tocmai a iesit din cladire!” era similara cu o constatare cretina: “Ok, Elvis a iesit din cladire, mă doare-n cot!”.

Nu succesul trebuia să fie “cum”-ul nostru, dar ne-a luat ani de zile să ne dam seama de asta. Arta e comunicare. Cum s-a vazut, femeia poate crea, barbatul poate distruge, pe când artistul re-evalueaza (am zis asta pentru interviul din “Melody Maker, pe 2 octombrie 1971, interviu de Michael Watts). La fel am reactionat când mi-au aratat o fituica – “Comunismul, hipnotismul şi Beatles-ii”, le-am spus că oricine crede că suntem comunisti e nebun de legat.

Tot în ”71 i-am explicat lui Steve Turner (individ care era în stare să inteleaga, ca ziarist care nu se situa de partea presei de scandal) că artistul nu este, de obicei, respectat în satul lui natal, fiind obligat să calatoreasca şi în cel (mai mult sau mai putin) vecin. Cam asta e povestea şi cu noi. Acelasi lucru s-a intamplat şi cu Dylan Thomas sau Brendan Behan – amandoi au murit din cauza bauturii. Artistii mor intotdeauna din cauza drogurilor, a alcoolului, din chestii d-astea. La fel şi cu Jimi şi Janis – ei au fost atât de neintelesi şi torturati incat se poate spune că “au fost sinucisi”. Eu refuz să fiu obligat să fac asta. Eu am gasit solutia să scap. Esti aici, traieste ziua, minut cu minut. Asta-i calea.

Dar să vedem cum a inceput totul. Vorba lui Dylan – “Times are a’changin’”.

Voi ati primi un strain în casa? I-ati face loc în viata voastra? Nu sinteti obligati să raspundeti. O fi din cauza vremii. O fi din cauza Doctorului. Sau…

[4]

Cu multi ani inainte de a reusi să obtin “Green Card”-ul de la americani, nevoit fiind să mă mut în alt s(t)at, şi cu la fel de multi ani inainte de a fi acuzat de rebeliune impotriva guvernului Nixon, eram nişte baieti simpatici şi muncitori. Nu banuiam ce va urma.

În 1952 m-am inscris la Quarry Bank Grammar School, era aproape de casa lui Mimi, şi scoala avea o reputatie buna. Cu Pete am fost coleg, dar Ivan Vaughan alesese alta scoala, Liverpool Institute. Erau anii de gloria ai lui Elvis,

eram plin de talente, mă imbracam că Regele şi nu-mi pasa prea mult de scoala sau de ceea ce spunea lumea. Desenam bine şi aveam unde să mă retrag şi să stau doar cu mine. Pe atunci se poate spune că nu acceptam straini; în afară de Pete nu aveam prea multi prieteni. De altfel, cu el am infiintat mai târziu şi prima trupa – The Quarry Men. Cantam pe la baluri, petreceri, pe unde apucam. Debutul nostru pe scena a avut loc în timpul carnavalului de pe Roseberry Street, în Liverpool. Insa nu ne gandeam noi că vom fi trupa de circ cea mai iubita din lume, sau că vom ajunge să ne mascam în foci şi în oameni cu capetele-ou.

Prima chitara a fost de imprumut, am dat-o inapoi a doua zi. Mi se parea imposibil să canti la ea, dar nu mai vedeam atunci cum să-l maimuțăresc pe Elvis. Mimi obisnuia să-mi spuna zilnic că Elvis era un tip OK, dar că ei nu-i place să-l vada pe Elvis la micul dejun, pranz şi cina. Incapatanat cum eram, şi, poate, cum sunt în continuare, ii raspundeam că voi fi şi eu celebru intr-o zi şi că are să-i para ei rau de vorbele astea. Mereu imi explica faptul că nu voi face niciodata bani din muzica, că trebuie să mă tin de treaba, etc. Mă gandeam că voi fi în stare să mă descurc ca desenator, ceea ce am şi facut mai târziu, în paralel cu cariera mea solo, care a urmat desfiintarii trupei

Intr-adevar, mult mai târziu i-am dat dreptate intr-un fel. N-am fost niciodata bun ca solist, dar intotdeauna am stiut că mă voi intalni cu nişte tipi grozavi şi că are să iasa ceva. Au aparut Paul, George, şi a fost bine, pana la urma.

Mi-am cumparat pana la urma o chitara de 17 lire, spre oroarea lui Mimi. Am urmat ceva cursuri, dar nu învățam nimic din ele. Julia a inceput atunci să mă invete să cant la banjo. Restul il stiti, concertul din 6 iulie 1957, Paul adus de Ivan Vaughan să ne cunoasca, Liverpool College Of Art, apoi George, single-ul, moartea mamei.

După ce, la inceputul anului ne desfintaseram temporar, şi fusesem absolut devastat de moartea lui Buddy Holly pe 4 februarie, în 1959 n-a fost tocmai rau. Cantam destul de des la Casbah Coffee Club, detinut de Mona Best, mama viitorului nostru baterist, Pete. Prin toamna ne-am schimbat numele în Johhny and the Moodogs şi am ratat o auditie la Manchester Hippodrome. Nu cred că numele a fost de vina, dar nici prea inventivi nu eram pe atunci, cantam mai mult piesele altora şi nu prea ştiam ce vrem de la viata, în afară de a canta ce auzeam pe discurile lui Elvis, Little Richard sau Buddy Holly.

Tot în 1959 am inceput să am o relatie cu Cynthia Powell, viitoarea mea sotie. Ne vom casatori pe 23 august 1962, şi pe 8 aprilie 1963 il vom avea pe Julian. În ’67 ea rateaza trenul în care ne aflam cu totii (plecam la un seminar de week-end tinut de Maharishi). Multi au interpretat simbolic aceasta plecare a

mea, dar toti din jurul meu, toata industria Beatles considera că nu “dadea bine” să promovez o imagine a unui om cu nevasta acasa, şi pe deasupra şi tata. Eu trebuia să fiu cel mereu “disponibil”. Să pot fi cumparat şi vandut, să pot fi iubit şi, în esenta, să pot să fac să se cumpere discurile Beatles. Devenisem o masina de facut bani.

A trebuit s-o tin pe Cynthia ascunsa de ochii presei. Cu Yoko se va intampla exact pe dos, dar era altceva. Cynthia şi John Lennon nu puteau fi un cuplu de artisti, pe de alta parte Cynthia era doar o fata care se indragostise de mine inainte de toate celelalte fete care ne inconjurau şi ne urmareau în permanenta. Şi în plus Mimi n-o placea deloc pe Lilian, mama Cynthiei. În concluzie, n-a fost o idee prea fericita să-mi las matusa şi sotia să locuiasca în aceeasi casa, mai ales la ce program de lucru aveam eu. Când i-am cumparat Cynthiei primul cadou, o haina de 17 lire, din primii banii castigati de noi în Cavern Club, Mimi a turbat şi a facut o criza de nervi, explicandu-mi că trebuie să-mi iau o slujba. Mi-a ales ea apoi o slujba de sofer de autobuz... Şi nu era Magical Mystery Tour Bus-ul... De atunci incolo, culminand cu sarcina, relatiile dintre ele s-au inrautatit, mai ales că locuiau impreuna în casa în care am fost crescut şi eu. Eram prea excitat de cat de bine mergeau lucrurile pentru noi patru, şi sincer, nu la sexul copilului imi statea mintea atunci...

Când ne-am cumparat prima casa, în 64, era deja altceva, nu mai aveam timp nici să mă privesc în oglinda, daramite să am o casnicie fericita. Totul s-a derulat mult prea repede. În 1966 am cunoscut-o pe Yoko şi Cynthia nu mai era pentru mine decât o iubire de adolescenta, nimic mai mult. Uitasem insa că nu i-am dat de prea multe ori ocazia să fie alaturi de mine şi să-mi arate cat mă iubeste; erau perioadele cu albume inregistrate în cateva zile, cu aparitii TV nationale şi mondiale, cu turnee peste turnee. Povestea cu India ne-a luat tuturor mintile, pana când pe 15 mai 1968 am folosit aparitia la “Tonight Show” atât pentru a anunta alaturi de Paul lansarea propriei companii de productie, Apple Corps., cat pentru a-l denunta public pe Maharishi Mahesh Yogi.

Practic, din 11 noiembrie 1967, când am sponsorizat fara stirea nimanui expozitia lui Yoko de la Londra, “Yoko Plus Me” am inceput incet, incet, s-o uit pe Cynthia. Poate am fost un tradator, poate doar mi-am urmat calea, nu stiu. La fel cum nu pot spune cu exactitate cum mi-a influentat moartea mamei cariera din punct de vedere emotional.

Pe 15 iunie 1968 are loc primul eveniment artistic comun impreuna cu Yoko; pe 1 iulie avem prima expozitie – “You Are Here”, dedicata viitoarei doamne Ono-Lennon şi pe 22 august, acelasi an, Cynthia mă da în judecata pentru adulter, cerand inceperea procedurii de divort. Locuiam deja cu Yoko, intr-o casa care era pe numele lui Rongo, ca să nu bata la ochi. Dar adresa devine destul de

repede publica, mai ales în dimineata zilei de 18 octombrie 1968, cind politia gaseste în apartamentul din 34 Montagu Square, London W1 219 de boabe de cannabis. Decizia tribunalului în privinta mea şi a Cynthiei este luata pe 8 noiembrie, iar eu şi Yoko ne vom casatori abia pe 20 martie 1969, în Gibraltar, departe de ochii presei, în numai 70 de minute, la o luna şi ceva după ce şi divortul ei se pronuntase.

Să revenim. Dacă vrei să-ti fii contemporan, să nu conteze saptamanile şi lunile ci doar prezentul trebuie să stii să privesti inapoi, să te uiti la "cum ai fost". În ianuarie 1960 Stu Sutcliffe, cu care eram prieten bun de ani de zile, şi despre care pot spune că mi-a influentat foarte tare gustul pentru macabru în desenele mele, un macabru salvat totusi de ironie, incearca să cante la bas. Fara nici un succes în a-l inlocui pe Paul, el are totusi un merit. A fost primul care a incercat să gaseasca grupului nostru un nume "tare", un nume care să fie retinut din prima şi să nu mai poata fi uitat. Să nu uitam că la acea vreme ne schimbam numele saptamanal…

În cele 7 luni care au urmat ne-am numit pe rand "The Silver Beats", "The Silver Beetles". Sub numele de "Silver Beatles" am pornit, de altfel în Scotia, în primul nostru turneu, în deschiderea unui artist tanar - Johnny Gentle. Pe 2 iunie ne schimbam pentru ultima oara numele, devenind, în sfarsit, "The Beatles".

Sub managmentul dezastruos al lui Allan Williams plecam în august la Hamburg, pentru a canta în diferite baruri şi cluburi. L-am luat pe Pete Best ca baterist, şi el va ramane alaturi de noi aproape doi ani. Best avea un mare avantaj, pe lânga că era baiatul patroanei de la Casbah Club din Liverpool, unde cantasem de zeci de ori, avea şi propriul set de baterie.

Initierea noastra în viata de noapte a Hamburg-ului a fost facuta intr-un bar de strip-tease frecventat mai mult de curve, marinari, rockeri şi hoti. Barului ii zicea Indra, dar n-avea absolut nici o legatura cu ce va puteti voi imagina. Alte locuri unde am mai cantat au fost Kaiserkeller, Top Ten şi All Star. Scandaluri aveau loc în fiecare seara, şi se lasa mereu cu batai oribile, pentru că, în principiu, lumea nu venea ca să asculte muzica, ci ca să bea. Eram obisnuiti insa cu scandalurile provocate în Liverpool de Teddy Boys aşa că singura solutie a fost să ne imbracam cat mai dur – cu veste shi cizme de piele, şi să nu luam în seama pe nimeni. Ca amanunt de retinut este faptul că pe atunci Richard Starskey (…) era baterist la Liverpool Rory Storm and the Hurricanes, grupul cu care imparteam serile de concerte

Cu toata multimea aia amestecata şi beata intotdeauna, noi ne permiteam să tinem coada sus, să-i facem nazisti şi să cantam cat vroiam noi. Au fost zile în care cantam şi pana la doua noaptea, după care ne faceam de cap toata noaptea,

cu bere, medicamente şi fete. Orgiile se tineau lant şi locuiam cu totii în spatele unui ecran de cinematograf, fara baie, fiind treziti dimineata de coloana sonora a vreunui film prezentat la matineu. Conta doar faptul că eram uniti şi repetam piesele pana la perfectie, punand la punct un ritm de lucru meticulos şi atent la detalii, care ne va caracteriza mai târziu.

Din Hamburg ne-am intors abia în decembrie, faliti. Ne certasem cu cei de acolo, George fusese deportat pentru că era minor, Paul şi Pete sunt considerati a fi piromani şi rugati să plece. Stu se indragosteste de Astrid Kirchherr şi ramane în Germania. Dezastru total!

Iata-ne deci în Liverpool, fara nici un ban în buzunar şi nestiind ce vom face în continuare. Nu banuia insa nimeni că va fi ultima vacanta. După care vom intra în manej.

Pe 27 decembrie 1960 avem un concert în sala de bal a Primariei din Liverpool, unde se naste o adevarata isterie. Hunter Davies ("oficialul" povestilor noastre scrise) o va numi mai târziu inceputul beatle-maniei. Primele trei luni ale lui 1961 se deruleaza cu repeziciune, dam zeci de concerte prin cluburi, toate culminand cu lansarea noastra în Cavern Club, la 21 martie, zi pe care o vom tine minte pentru că sapte luni mai târziu, tot acolo, il vom cunoaste pe Brian Epstein. În Cavern aveam zile şi cu cate doua concerte, şi pana în august '63 putem numi clubul un al doilea camin. Unii chiar au numarat cate concerte am dat în perioada aia – ar fi cam 292, dar poate fi un zvon: nu-i dati crezare... Exactitatea matematica m-a lasat intotdeauna rece.

[5]

N-am fost niciodata un chitarist adevarat. Adica, mă descurcam eu intr-un fel. Nici la pian nu eram grozav. Trasmiteam pana la urma mesajul şi nu uitati ca la inceput de solo-uri se ocupa exclusiv George partea ritmica fiind sustinuta de Ringo şi Paul. Eu veneam cu idei, compuneam piese cot la cot cu Paul, în egala masura. Nu conta cine avea ideea şi în plus aveam o intelegere a noastra: să semnam toate piesele Beatles cu Lennon/McCartney. Am şi zis de altfel că eu sunt un fel de chitarist "cine-verite", dar chiar dacă interpretam o piesa de-a lui Chuck Berry lumea ştia: "Asta-i Lennon!". Cred că tine mai mult de modul în

care mă raportam la ceea ce cantam şi la cat suflet puneam în fiecare aparitie a noastra, chiar dacă injuram pe scena şi incheiam inevitabil cu “Twist&Shout”, piesa la care toata lumea era efectiv în extaz. Pana la urma nici nu era piesa noastra, ne distram şi produceam isterie.

În iunie 1961 incepem să simtim gustul pentru o sedinta adevarata de inregistrari, şi tragem impreuna cu Tony Sheridan “My Bonnie”. Un cantecel destul de imbecil, cu armonii vocale a la Presley, şi cu versuri intr-adevar reprezentative pentru perioada:

“My bonnie lies over the ocean
My bonnie lies over the sea
My bonnie lies over the ocean
Bring back my bonnie to me”

Nu era deloc inteligent, dar avea multa vana de rock’n’roll inauntru, continea o energie care nu te lasa să fii atent la versuri care, după cum ati vazut, nu contau chiar deloc. Nereprezentativa, piesa ajunge totusi la urechile lui Brian Epstein şi-l convinge să vina la un concert al nostru.

După-amiezele şi serile noastre petrecute în Cavern erau ciudate din multe puncte de vedere: în primul rand locul era destul de sordid, mic şi plin mereu de tot felul de dubiosi. Ne puteam ridica oricand de la masa (cu cate un sandvis în mana şi o tigara în coltul gurii) şi canta pur şi simplu - asta era extraordinar. Inca de atunci eu şi cu Paul eram cei pe care lumea ii dorea cel mai mult. Cantam la unison şi faptul că refuzam să port ochelarii de care aveam nevoie imi dadea un aer, să zicem, mistic… În realitate nimeni nu-şi putea da seama în ce directie mă uit, şi toate fetele credeau că eu cant pentru ele… Recunosc abia azi, dar atunci nimeni nu trebuia să stie decât că “toata dragostea mea merge spre tine” (care “tine? – nici una nu putea să spuna cu siguranta…) sau că as vrea să “te tin de mana”… Nu era nimic complicat, mistic sau revolutionar în asta.

În Cavern eram o aparitie cel putin socanta. În Hamburg nu impresionasem când eram toti imbracati în costume de piele neagra. Eu purtam la un moment dat o palarie roz (tot din piele), geci de piele cu fermoare imense şi cizme inalte. Aveam parul lung şi pe atunci eram exact opusul imaginii pe care o va fabrica pentru noi Brian mai târziu. Liverpool-ul nu ne privea decât ca pe nişte ciudatenii ale naturii.

Brian Epstein avea un magazin de discuri chiar la 200 de metri de Cavern şi noi petreceam ore intregi la North End Music Store (tin minte şi acum, era pe colt). Ascultam succesele momentului fara să cumparam nimic. Nu-mi amintesc

insa să ne fi dat vreodata afară, desi nu era o reclama excelenta faptul că nişte pletosi isi faceau de lucru mereu în preajma clientilor fideli. Alistair Taylor, unul dintre angajati, stiind de discul nostru nemtesc, il adauga pe lista de achizitii a lui Brian sub numele "Raymond Jones" care era un cumparator inrait. Epstein nu avea "My Bonnie", dar şi-a notat în agenda să faca rost de el. Era un disc de import care nu fusese niciodata editat în Anglia.

Chiar dacă era greu de gasit, un evreu bogat şi meticulos ca el nu-şi putea pierde un client, aşa că s-a interesat ce-i cu "Beatles"-ii astia, de care nu auzise în veci. Cica sunt din Liverpool şi au inregistrat discul la Hamburg. Trebuie să fie ceva de capul lor. Ah, canta intr-un club la 200 de metri de magazinul meu??? Nu stiu, n-am intrat niciodata acolo, locul e destul de jegos, neaerisit, dacă fumeaza 20 de oameni nu se mai poate sta. Albumul e la Polydor. De unde pana unde trag astia discuri în Germania? Stai putin, unde am auzit eu numele asta - John Lennon? Da, corect, scrie în "Mersey Beat". Nu scrie rau, dar e cam ciudat baiatul. Eu publicasem intr-adevar poezie şi proza scurta haioasa, putin absurda, cu jocuri de cuvinte de genul "în the jumble…the mighty jumble…Whide Hunter sleeps tonight"; eram "beat", ce-i drept, dar fara prostiile americane. Ah, zice Epstein, pai mie mi-a placut revista asta. Nu stii, am vandut-o şi la mine în magazin – din primul numar am dat doar vreo 12, dar al doilea a mers chiar bine – 240. Scriu şi eu în ea - cronici de discuri, chestii d-astea. Bine, te las. M-am lamurit cu Beatles-ii astia sau cum le-o fi zicind. Mă interesez. Pa.

Cateva telefoane date unde trebuie il facusera deja curios.

Cumpara deci 25 de exemplare (minimum pentru importuri) şi pune un anunt în geam: "Inregistrare Beatles Disponibila Aici". În mod paradoxal şi inexplicabil pentru planul lui de marketing, intr-o ora se vand toate. Alte 25 – alta ora - la fel. Lumea ne ştia, eram deja varful underground-ului din Liverpool, dar totusi tatal discurilor şi al afacerilor profitabile nu ne ştia. Eram doar un grup dintre alte 300 care activau în zona. Avantajul nostru - aveam un disc scos în Germania… ce-i drept, doar ca instrumentisti pentru Tony Sheridan. Adolescentii ne vedeau în fiecare seara şi ieseam în evidenta cu maimutarelile noastre.

9 noiembrie 1961 şi iata-l pe Brian Epstein, caruia pana la 27 de ani ii cam iesisera bine treburile, venind la un concert Beatles. În vagauna unde ne faceam veacul, ca în fiecare seara, un adevarat circ. Mancam pe scena, fumam, spuneam bancuri la care radeam singuri, stateam cu spatele la public, ne certam pe ordinea pieselor.

Dacă ne intreba cineva "Baieti, voi când va mai tundeti?", raspunsul venea prompt: "pai George de exemplu s-a tuns ieri, să-l fi vazut inainte…". Bascalia obisnuita, cantam mai mult piesele altora şi faceam armonii delirante. Ne mai

uitam din când în când şi inspre public, mai ales că aveam un grup constant de admiratoare.

Ce a inteles insa Brian a fost cu totul altceva. DJ-ul nostru ii anunta imediat prezenta pe statia de amplificare a Cavern-ului, chestie care l-a facut să se simta penibil. El era cu sase ani mai mare decât mine, un domn elegant, imbracat numai cu haine de firma (putea să-ti spuna pana şi de unde isi cumpara ciorapii), homosexual destul de celebru (să nu uit – n-am fost tocmai iubitul lui în timpul vacantei din Spania), stilat şi parfumat. Nu era tocmai asta genul de loc în care să iasa seara în oras... Şi în plus George, în momentul în care il vede, intreaba candid - "şi oare ce cauta domnul Epstein aici?". Brian, emotionat de prezenta noastra scenica, cum va recunoaste şi mai târziu, ne explica simplu că s-a saturat de vandut discuri şi este în cautarea unui nou hobby. Suntem talentati, fascinanti, avem “ceva” special, captivam publicul şi treburi d-astea. Nu ne dadeam seama dacă rade de noi sau vorbeste serios, pentru că noi, sincer, nu ne prea gandeam la impact şi provocare, sau la teorii cu pretentii. O faceam natural sau nu, nimeni nu s-ar fi prins. Oricum. Unii au zis mai târziu că Brian doar se indragostise de mine şi imaginea mea rebela i-ar fi aprins imaginatia. Ceea ce mă indoiesc - pentru că noi eram speciali mai ales ca prezenta comuna, ca gasca de patru dementi, nu ca “Pete”, “George”, “Paul” sau “John” luati separat. Functionam impreuna. Spuneti-i alchimie sau cum vreti voi.

Pe scurt, Brian ne cheama la magazinul lui.

3 decembrie. Uite care-i treaba baieti: voi aveti nevoie de un manager. V-ar placea să fiu eu? Paul intreaba dacă ne va influenta mult stilul de a canta, chestii tehnice care-l vor obseda şi mai târziu. Eu raspund sec, în fond ceea ce ziceam eu conta: Da. Unde-i contractul? Semnam? Simplu, în fond ce aveam de pierdut? În cel mai rau caz chiar va trebui să ne tundem putin. So what? A ramas că mai vorbim, şi ne-am vazut de concertele noastre. Craciunul, Anul Nou şi toata nebunia. Ultimele sarbatori petrecute în famile. Totusi, pe 1 ianuarie sustineam la Londra o auditie pentru Decca. Nu va fi singura auditie pe care o vom pica, dar aflam asta de-abia în martie, când era deja prea târziu – pentru ei, nu pentru noi.

Pe 24 ianuarie semnam cu Brian Epstein care incepuse să ne devina simpatic. Poate castigatorii se recunosc între ei când trebuie să faca istorie. Impreuna vom face primii bani seriosi şi milioanele de mai târziu, chiar dacă Eppy a stiut să-şi pastreze intotdeauna partea lui şi să ne priveze de Dumnezeu-stie-cate milioane. Ca să fiu cinstit, primul lucru care ne-a impresionat la el a fost masina. Şi Paul poate să confirme: avea un Zephyr Zodiac, cea mai mare masina pe care o vazusem vreodata. Trebuia să fie ceva simt pentru afaceri acolo,

deci am semnat fara a ne intreba de doua ori de ce. Eu aveam 22 de ani. Tatal lui Paul a zis ceva de genul – “da, e evreu, astia se pricep la bani”. Pe Pete nu l-a intrebat nimeni. El va fi primul la care Epstein va renunta.

Ne gaseste cateva concerte, printre care unul în Cheshire, pentru 18 lire, şi altul în Manchester. Pe 8 martie aparem la radio BBC pentru prima oara. Ca tinere talente, revelatia Liverpool-ului, nu-mi amintesc exact. Treaba incepea să mearga, iar faptul că aveam un manager ne dadea incredere. Nu ne mai permitea să mancam şi să bem pe scena, să urlam la public şi să cantam mai mult de o ora. Ne-a explicat ce inseamna să astepte ceva publicul de la tine, să il tii în tensiune şi să stabilesti dinainte ordinea pieselor. Ne-am tuns şi purtam costum, camasa şi cravata. Luam decizii impreuna pentru imaginea Beatles şi mă vedeam cu Brian destul de des. Invatam de la el multe principii care imi fusesera straine, desi în scrisorile de 20 de pagini pe care i le trimiteam lui Stu incepusem să-mi dau seama că vindeam o imagine care nu ne reprezenta 100%. Chiar dacă purtam cravata stramb şi cu nodul desfacut, spre deosebire de Paul, nu mai eram aceiasi baieti din Liverpool.

Brian ne-a dus în Hamburg cu avionul, pe 10 aprilie, pentru ca trei zile mai târziu să inauguram Star-Club-ul. Pe aeroport, insa, ne astepta Astrid. Stu murise. Nu am putut decât să izbucnesc intr-un ras isteric. Nu imi aratam tristetea niciodata în public, nu puteam să plang. Eram distrus, dar viata trebuie să isi urmeze cursul. Inceputul verii ne-a prins în seria obisnuita de concerte şi betii. Am cantat sapte saptamani fara incetare.

Am reactionat intotdeauna ciudat la succes, ca şi cum nu s-ar fi datorat talentului nostru. Ca şi cum nici n-as fi fost acolo. Faptul că am cantat aproape doua luni intr-un club prestigios insemna un mare pas inainte, dar în acelasi timp imi pierdusem cel mai bun prieten şi incepeam să prindem gustul succesului. Ne imbatam în fiecare seara, plimbam porci prin piata de peste, apaream după concert printre spectatori cu un colac de WC în jurul gatului şi ne luam aiurea de lume. La un moment dat m-am imbracat în maimuta şi am iesit pe strada, dar nemtii n-aveau simtul umorului şi au chemat politia. Eram departe de casa, nu aveam pe nimeni care să urle la noi, castigam banii nostri, locuiam bine, umpleam Star-ul în fiecare seara. Aveam succes şi visam să ajungem în America şi să facem tone de bani.

Cu toate astea, poate că Germania era prea mica pentru ca revolutia să inceapa de acolo, desi, dacă stai să te uiti inapoi noi cantasem cu siguranta mai mult de 800 de ore în cluburile hamburgheze, deloc burgheze dealtfel. Fusesera esentiale pentru evolutia noastra, iar contactul cu un public care nu iti vorbeste limba natala dar vibreaza la fel ca tine nu e putin lucru. Germania ne daduse credit inaintea Angliei, pana la urma.

Aşa gandeam şi pe 9 martie, când primim o telegrama care avea să schimbe totul: "Felicitari. Am semnat cu EMI. Vor o sedinta de inregistrari. Repetati cantecele noi". Logic, i-am raspuns printr-o vedere plina de mesaje ironice de genul: “Şi când o să fim milionari?”, Paul i-a cerut 10.000 de lire în avans şi George a vrut 4 chitari noi. Nu ştiam că Epstein, în urma mai multor refuzuri incercase imposibilul, ducandu-se la Parlophone. Asta era un mic label al EMI, condus de George Martin, un tip care nu avea nici o treaba cu rock-ul. Absolvent al Guildhall School of Music el era un traditionalist al pianului clasic şi canta la oboi. Oh boy! Cu toate astea s-a aratat interesat, nestiind nici el ce va urma.

Proaspat intorsi în Anglia, pe 6 iunie ajungem în studiourile din Abbey Road, în fata lui Martin, care era destul de scortos la acea vreme. Convinsi fiind că Brian a avut grija de toate, nu am dat prea mare importanta prestatiei noastre, crezand că e vreo inregistrare pentru primul single. Cantam asadar Love me do, P.S. I Love You, Ask me why şi Besame Mucho fara prea mult interes, ba chiar destul de plictisiti de toata tarasenia. George Harrison (19 ani) ii zice chiar lui George Martin că nu-i place cravata lui. Abia la sfarsit am aflat că tocmai sustinusem prima noastra auditie oficiala al carei raspuns era DA.

Martin a ramas extrem de impresionat, nu atât de talentul nostru, cat de aparitie în general, de faptul că aveam stofa şi vroiam să fim cei mai buni, chiar dacă eram aroganti şi rebeli în felul nostru. Cel mai important era că incepusem deja să cantam şi compozitiile noastre, ceea ce insemna ceva. Un singur lucru nu-i convenea noului nostru producator de la EMI – bateristul. Pete nu era deloc un instrumentist prost, dar era singurul care, de exemplu, nu renuntase la tunsoarea lui, când imaginea pe care vroiam noi s-o promovam era una destul de stricta şi oricum, unitara. Noi tocmai deveneam idolii oricarui adolescent şi visul oricarei fete şi modul în care apaream era esential. Uitati-va la mai toate trupele de atunci, proaspat incluse în marea familie “rock”: baieti frumosi, imbracati la fel şi cantand la unison. Fara multe solo-uri, piese de maximum 3 minute (cea mai lunga piesa de pe primul nostru album - “Anna (Go To Him)”, era balada şi se adresa cuplurilor de indragostiti nu unei multimi dansand). Pe fanii nostri ii innebuneau concertele de 20-40 de minute în care cantam tot albumul. Ei nu cautatu adevaruri absolute sau cine stie ce filosofii, ci vroiau să se distreze repede şi să agate fete la fel de bine ca şi cei patru de pe scena. Pete Best nu era ca noi, pentru el era mai important aspectul lui fizic şi nu să fie “beatles”.

Iata-ne deci în consens pentru prima oara cu George Martin: Pete Best pleaca şi în locul lui il cooptam pe Richard Starkey, care canta deja cu ceva succes. Il cunoscusem în Hamburg, mereu tacut, modest şi talentat. Chiar dacă nu era un baterist extrem de tehnic, el simtea piesele noastre şi batea cu multa

pasiune. A trebuit insa să-i schimbam putin numele, şi atunci formula era completa: John, Paul, George şi Ringo. Ah, şi al cinci-lea dintre noi era Brian, nu George Martin, cum s-a mai scris. Dacă nu era Eppy nu am fi ajuns niciodata cea mai iubita formatie de pe planeta. Aportul lui Martin nu e de neglijat. Punea în practica ideile noastre şi ne-a dat incredere atunci când totul devenise o cursa contra-cronometru.

Am petrecut toata vara lucrand la piese noi şi cantand în Cavern. Nu mai era ca inainte, nu ne mai permiteam să fumam tigari fara filtru şi să ne imbracam oricum. Purtam costume clasice şi asta ne făcea să ne simtim bine. Cineva se ocupa de banii nostri care incepusera să vina. Intrasem intr-un sistem coerent, dar Londra era inca departe. Şi restul lumii şi mai departe.

Pe 22 august, chiar cu o zi inainte de a mă casatori cu Cyn, suntem filmati pentru prima oara de televiziunea din Granada, în timpul concertului de după-amiaza din Cavern. Pe 4 septembrie inregistram primul single – "Love Me Do", una din primele compozitii din familia "Lennon/McCartney", piesa mai mult a lui Paul. Martin nu este multumit de Ringo şi pe 11 septembrie tragem din nou, de aceasta data cu Andy White, muzician de studio şi cu Ringo doar la tamburina. A fost ultima data când am ascultat producatorul în legatura cu "cine şi la ce canta", dar atunci nu ne permiteam să avem prea multe pareri personale, pana la urma nu dovedisem inca mare lucru.

Pe 1 octombrie semnam contractul de 5 ani cu Brian. Cinci ani de succese, dar care pareau să nu mai inceapa odata. Debutam la televizor cu "Love Me Do" tot în octombrie, şi piesa atinge pana la urma locul 17 în topurile britanice. Nu era mare scofala, dar incepea să auda lumea de noi.

Al doilea cantec – "Please Please Me" ajunge pe locul intai în Anglia, unde rezista doua saptamani. Integral compozitia mea, inspirata de "Only The Lonely" a lui Roy Orbisson, cantecul era tipic pentru acea perioada, în buna traditie de simplitate a rock'n'roll-ului, cu versuri usor de retinut şi cu un mare impact în randul tinerilor. Nu ne gandeam prea mult la impact, mai ales ca ideea mea fusese la origine o piesa mult mai lenta, automat mai putin comerciala pentru epoca. L-am ascultat insa pe Martin, am marit tempo-ul şi am adaugat 2-3 armonii şi gata. Insa nu era de ajuns un singur no.1 ca să fim recunoscuti la nivel national.

Banii curgeau, concerte aveam, eram casatorit, apaream la televizor şi se astepta un album de la noi.

“Please Please Me” este inregistrat în mare graba, mai exact de la 10 dimineata la 10 seara. Aparand aproape în fiecare zi în Cavern capatasem o rutina în relatie cu publicul, şi ştiam “cum” şi “ce” va merge. Rezistenta fizica o dobandisem în Hamburg, unde cantam şi 12 ore pe zi, petrecand majoritatea timpului pe scena şi, mă rog, sub scena, depinde de cat de mult rom şi cola beam. O sesiune unica de inregistrari pentru un album intreg nu era deci o mare problema, mai ales că fumam tot timpul de nervi şi de supra-excitare. Inregistram primul album şi nu prea ştia nimeni dacă nu va fi cumva şi ultimul. Cine a fost atunci în Abbey Road isi aminteste bolurile cu pastile de tuse şi tonele de pachete de tigari Peter Stuyvesant. Fumam fara intrerupere şi mă mir ca n-am dat foc la studio. “Twist&Shout”, cu care ne incheiam intotdeauna concertele, este trasa din prima, desi eram cu vocea la limita durerii. Urlam. Mai târziu fanii vor urla. Şi ne vor acoperi.

Intr-adevar fanii au inceput să urle – 14 piese, versuri usoare, asta vroiau. Armonii vocale, ritm sustinut, mixaj impecabil, desi simplu.

“Love, love me do
You know I love you
I'll always be true
So please, love me do
Oh, love me do”

“I think of you
And things you do
Go round my head
The things you've said
Like I love only you”

Cam asta era ideea. Pe 22 martie 1963 albumul ajunge pe locul intai, unde sta 29 de saptamani. Doar în Anglia insa, pe când în Statele Unite trece aproape neobservat. Evident, după cum v-am mai spus, ceea ce aparea peste ocean sub numele Beatles era cu totul altceva. Subsidiara americana a EMI-ului, Capitol-ul, refuza să scoata pe piata “Please Please Me”, care apare totusi fara nici un succes la un label mai mic – Vee Jay - sub numele “Introducing the Beatles”. Se pare că a fost randul americanilor să ramana în urma de data aceasta…

Despre doua cantece de pe primul nostru album vreau să va zic cate ceva. Trecute cu vederea, sunt dintre putinele pe care le-as pastra dacă ar fi aleg. Este în primul rand “Misery”, o piesa extrem de personala în care fac referire la iubiri pierdute şi la modul în care am fost tratat şi privit toata adolescenta – un ciudat, poate mizantrop şi în orice caz, paranoic. Alta piesa este “There’s a place”, pe care multi ar fi putut-o interpreta ca referire la droguri, nu-i aşa? La vremea aia, insa, nu fumasem nici măcar marijuana, ce să mai vorbim de chimicale:

“There - there's a place
Where I can go
When I feel low
When I feel blue
And it's my mind
And there's no time
When I'm alone”

Dar, cum nu prea apucam să fim singuri, nu putea fi vorba decât de ce trebuie să pierzi dacă vrei să castigi. Şi de ce castigi dacă te-ai hotarat să (te) pierzi. În primul rand noi suntem cei care, de la un moment dat incolo apartineam lumii intregi şi nu noua. Dar asta-i alta poveste.

Anul 1963 a fost primul dintr-o serie lunga, în care nimeni nu ne permitea să ne luam vacante sau să stam vreo luna fara activitate. Inregistram deci al treilea single, “From Me To You” care este al doilea no.1, mentinandu-se pe pozitie sase spatamani. Urmeaza zeci de concerte, practic nu ne permiteam să nu fim pe scena sau în atenita presei decit vreo 12 zile odata la cateva saptamani. Compuneam în camere de hotel, oriunde apucam, în autobuz, la micul dejun. Dadeam sute de autografe şi paream de neoprit. “She Loves You”, al patrulea single este inregistrat în mare graba şi il lansam cu fata B – “I’ll Get You” cu greseli în versuri. Nu observa nimeni, eram “acolo”, se putea vorbi deja de un loc al nostru în muzica, toti vroiau ceva de la noi. Bineinteles, locul intai instantaneu, moment în care ne mutam efectiv la Londra. Pe 3 august cantam ultima oara în Cavern, concertul cu numarul 292. Zburam din cuib în cuib, cautand un loc al nostru. De unde să cucerim lumea.

La "She loves you” exista un moment în care, pe lânga “yeah yeah yeah"-urile obisnuite, care ne caracterizau, eu şi Paul ne apropiam de microfon şi dadeam din cap foarte repede urland armonic “Whooooooooooo”. Asta isteriza complet publicul, era ca o descarcare electrica chiar dacă putea fi asemanata unei crize de isterie sau epilepsie. Multi fani plecau cu ambulanta, ce-i drept, chiar dacă nu era decât un truc faptul că ne manifestam ca ei, frenetic. Pentru ei

asta insemna imens. Toti isi dadeau seama ca suntem reprezentanții lor şi intrau în rezonanta. Dacă stam să ne gandim mai bine şi miscarea neregulata din picioare a lui Elvis, salturile lui Ozzy Osbourne de mai târziu, "jump"-ul de la concertele de punk sau "mosh"-ul american erau aceeasi chestie: în loc să le punem luminile în ochi şi să ne mascam în clovni, noi le dadeam fanilor ceea ce asteptau de la noi: ne comportam la fel ca ei. Oricine poate să cante la chitara. Oricine poate să ridice mainile în aer. Oricine poate să repete "She loves you, yeah, yeah, yeah…"

Pe 18 iulie, între doua concerte ca de obicei, incepem sesiunile de inregistrari pentru cel de-al doilea album, care avea să ne propulseze pe primele locuri şi în topurile americane. După clasicele 12 zile de vacanta intram a doua oara în studio pentru o a doua sedinta de inregistrari. Aveam deja atât de multe cantece incat nu a trebuit să includem pe "With The Beatles" şi ceea ce lansasem pe single-uri. În perioada cam asta era strategia: scoteai cateva single-uri pe an, aveai ceva succes cu ele, cantai putin în concert, apareai des, după care albumul propriu-zis devenea, de fapt, o colectia de single-uri cu care mai faceai ceva bani, vanzand practic acelasi produs de doua ori. Cu tot cu ritmul nostru de viata intens (chiar şi pe 8 aprilie, când s-a nascut Julian, aveam concert…), compuneam în permanenta şi aveam la dispozitie 24 de ore din 24 cel mai bun studio şi cei mai buni tehnicieni pe care EMI-ul ni-i putea oferi. Ne jucam la pian, improvizam o tema, după care veneau versurile şi după cateva incercari trageam piesa în priza directa, fara suprapuneri cum am facut mai târziu, incepand cu "Rubber Soul". Tineam foarte mult la modul în care sunam şi nu lasam treaba neterminata – dacă trebuia să stam în studio pana la 4 dimineata stateam, nu comenta nimeni. Martin venea cu sugestii când era nevoie, dar aveam libertate maxima. Între noi, chiar dacă Paul iesea mereu în fata şi vorbea cel mai mult, eu aveam intotdeauna ultimul cuvant şi puteam spune "nu" dacă nu imi convenea ceva. Pana la urma eu infiintasem grupul, şi Beatles mergea în ce directie vroia John Lennon.

1963 a fost anul în care beatle-mania a inceput propriu-zis. Patru turnee nationale alaturi de greii industriei muzicale, cei de la "Melody Maker" schimbasera radical profilul, trecand brusc de la jazz la beat, de la virtuozitatea clasica la ceea ce asculta tineretul Angliei, muzica noastra. Punctul forte al imaginii Beatles în presa erau interviurile, în care eram intrebati orice, de la ce biscuiti preferam la ce credem despre religie. Afirmatiile mele în special erau ironice şi în doi peri de cele mai multe ori, dar publicului ii placea să fim intangibili şi tunsi la fel. Paul făcea din când în când gafe de genul "doua lucruri nu-mi plac în viata: discriminarea rasiala şi oamenii de culoare". E drept că ne

bateam joc de toata lumea, imitam personaje şi prostii d-astea, dar o gafa e o gafa.

Pentru că toti vroiau să cantam şi în limba lor a trebuit să inregistram “She loves you” şi “I wanna hold your hand” în germana, chestie destul de penibila pe care nu am repetat-o dealtfel. Uitati-va numai cum arata titlurile: "Komm, gib mir deine hand" şi "Sie liebe dich"… Eram din Liverpool şi nu am vrut niciodata să ne schimbam accentele, asta era.

Despre beatle-manie se poate vorbi insa abia din toamna, incepand cu concertul din 13 octombrie - Sunday Night at the London Palladium şi cu intoarcera noastra triumfala din Suedia, când am fost asteptati de mii de fani pe aeroportul Heathrow – efectiv nu ne auzeam între noi. Se pare că şi coroana britanica incepuse să inteleaga că Beatles nu mai era o moda locala, ci un fenomen care nu putea fi evitat. Aparem deci în prestigiosul Royal Variety Performance, pe post de trubaduri oficiali, mă rog… bufoni regali. Ne permiteam să-i chemam la dans pe cei care platisera bilet, nu pe snobii care venisera la concertul nostru doar pentru că tineam zilnic prima pagina a ziarelor.

Scandalul privind relatia mea cu presa a izbucnit după ce m-am intors din vacanta petrecuta în Spania. La petrecerea lui Paul de 21 de ani, pe 18 iunie, ce-i drept, bausem cam mult fara să mananc. Dar nu asta conta. Un prieten vechi, Bob Wooler, care ne prezenta de obicei publicului din Cavern, insinueaza că între mine şi Eppy ar fi vreo relatie sexuala, mai ales că tocmai petrecusem 12 zile impreuna. M-am enervat imediat şi efectiv l-am calcat în picioare. S-a lasat urat, cu ochi umflati, coaste rupte şi spitalizare.

Presa a facut un mare taraboi din asta, adica eu imi apar relatia secreta cu managerul şi tot felul de prostii. A fi homosexual atunci era nu doar interzis de lege, ba chiar nu era la moda, dacă putem spune. Celor de la Daily Mirror le-am spus că prea putin mă intereseaza ce fac tabloidele din asta, l-am batut pentru că a exagerat şi atât. I-am cerut scuze, i-am trimis o telegrama şi chiar mi-a parut rau după aceea, dar nu era destul de clar că umblam cu femei? Şi, în fond, fiecare face cu trupul lui ce vrea.

Mai mult decât atât, deschiderea homosexualilor la noutate, la tot ce poate insemna avangarda şi viziune a fost de admirat dintotdeauna. În Grecia Antica homosexualitatea nu era o chestie de civilizatie (ca acumulare de obiecte şi tehnici) ci de cultura. Existand asadar o cultura, să-i zicem “gay”, ei vor reusi să scape de statutul minoritar impus de prejudecățile publice. În momentul în care un individ particular va lua atitudine public-ul va reactiona. Atât ca opinie cat şi ca societate. Aşa merg lucrurile, aşa merge istoria.

Şi eu sunt un exemplu de implicare şi opinie, dar acum vorbim despre Beatles. Atunci puteam spune ca Flaubert – “Madame Bovary c’est moi”. Atunci

acumulam imaginea care-mi va permite mai târziu să iau atitudine politica. “A working class hero is something to be / If you want to be a hero, well just follow me”.

Cred că am fost destul de clar privitor la relatia mea cu Brian. Şi putem spune că şi teoria sustine parerile mele. Pana la urma, poti fi “gay” în gandire. Dar trebuie să fi “straight” în privire. Altfel, lumea nu va intelege.

De aceea nu am inteles niciodata de ce mai târziu, când consumam droguri aproape zilnic lumea ne intreba dacă suntem constienti de mesajul pe care il transmitem tinerilor şi dacă ni se pare ok să ii punem să se drogheze şi să viseze la submarine galbene şi diamante imaginare. Paul a fost foarte prompt intr-un interviu, explicandu-i celui cu microfonul în mana că nu noi transmitem vreun mesaj pro-halucinogene, ci presa face asta. Ce era să facem, să mintim? Nu, preferam să spunem adevarul, dar responsabilitatea apartinea mai apoi exclusiv ziaristului care batea moneda pe cat de dependenti suntem. Noi suntem artisti, şi asta e un statut diferit. Noi suntem mai aproape de Dumnezeu.

De ce le era greu tuturor să inteleaga că fiecare face ce vrea cu trupul şi mintea lui. Poti să te tatuezi, poti să-ti prinzi şi un drug de fier în nas dacă vrei, poti să te culci cu cine vrei şi poti să stai beat şi o saptamana. E strict alegerea ta. Se pare insa că alegerile noastre nu erau tocmai respectate. Asta se va intampla şi cu urmatoarele patru albume, un melanj extrem de comercial care avea treaba cu noi doar pentru că noi eram “fabulosii patru” pe care ii vroia lumea. Asta nu inseamna că nu eram la fel de profesionisti ca la inceput.

[7]

“With the Beatles”, lansat pe 22 noiembrie pentru a pregati o iarna plina de concerte, avea să trimita primul nostru album pe locul 2, intrand direct pe pozitia maxima. Paradoxal, ne faceam singuri concurenta, ceea ce nu era rau deloc. Aveam sase cover-uri şi se vedea că inregistram în mare fuga, dar publicul

nu s-a prins de asta. Albumul a avut un succes imens, topuri de vanzari şi, pentru că ne aratam pentru prima oara influentele din muzica neagra americana, beatle-mania a ajuns şi în Statele Unite.

Ne continuam seria de refrene usor de retinut şi fascinam tineretul spunandu-i la ureche sau tipandu-i în fata că suntem marii indragostiti ai lumii. Imagini contemporane apareau sub forma "postasului", şi Beethoven era acolo pentru a deveni rock'n'roll. Paul tinea serenade cu "Till there was you", se uita în ochii fetelor şi astepta ca ele să lesine, ceea se se şi intampla în concerte. Ne jucam cu imaginea noastra exotica de cuceritori, şi totodata eram destul de reci şi "british" ca să tinem distanta în cazul în care ar fi vrut cineva să se casatoreasca cu noi. Ringo era preferatul fetelor, George era absolut cuceritor, Paul avea o fata de copil caruia nu poti să-i rezisti. La un moment dat am facut greseala de a declara public că ne plac dulciurile, drept care sacilor de scrisori li s-au adaugat tone de bomboane şi jeleuri. Dumnezeu stie ce s-ar fi intamplat dacă as fi declarat că suntem amatori de sabii ninja sau de inele cu turcoaz... Oricum, obiectele pe care ni le trimiteau fanii erau demne de un muzeu al curiozitatilor, desi indemnau la dezmat şi diabet. Dadeam mii de autografe, şi aveam o intreaga echipa care se ocupa de asta.

Titlul albumului invita la o initiere în ceea ce inseamna să fii un beatles şi pe multe piese eram destul de patetici şi indragostiti ca să fim placuti de toata lumea. Unul din secretele noastre a fost că ne adresam direct publicului. Nu explicam "ce frumos e să iubesti", ci "te iubesc ACUM, pe TINE, vreau să fiu barbatul TAU, iti scriu TIE". Cu "oooh"-urile de rigoare spectacolul era complet. Cantam putin, dar destul pentru ca toti să aiba parte de o experienta pe cinste. Le faceam să astepte un raspuns din partea noastra, le scriam scrisori şi le scoteam la plimbare. Le invatam să nu accepte refuzuri şi compomisuri. Le invitam la ceai şi apoi la dans. Le scriam – la fel cum va scriu acum voua. Fara ca voi să puteti intreba "care" eu sau "care" noi...

Ne indragosteam pe ringul de dans şi tu trebuia să iti inchizi ochii, să te pot saruta. Sper că maine iti voi lipsi. Sper că mă iubesti. Ai primit un strain în casa.

Dacă am crede în povestile medievale cu printese inchise de oameni rai în castele şi în cavaleri buni pe cai albi atunci da, se poate spune că am fost cavaleri moderni. Mergeam insa cu Rolls-ul negru, eram din Liverpool şi ne placea accentul nostru, nu vroiam să ne tundem şi vindeam zeci de milioane de exemplare din discurile noastre.

În cantecul lui Chuck Berry, unul din eroii americani, capatam o importanta care depasea granitele timpului. "Beatles" era mai important decât ne imaginasem vreodata. Dacă seara ne beam ceaiul cu regina sau ne uitam la

televizor, cu siguranta eram indreptatiti să stam în aceeasi loja cu marii compozitori ai lumii. Deci:

"ROLL OVER BEETHOVEN AND TELL TCHAIKOWSKY THE NEWS"

La "I want to hold your hand", cu versuri care faceau referiri sexuale mai mult decât clare, percutia era de-a dreptul exuberanta. Iar modul în care urca vocea mea la "hand" l-a facut un succes sigur, instantaneu numarul 1. în Anglia, iar în State vindea 250.000 de exemplare în numai trei zile, şi un total de 12.000.000. În sfarsit bateam la usa lumii şi Elvis ne transmitea felicitari.

Continuarea este lesne de inteles: pornim în primul turneu american, pentru ca pana la urma isteria cea mare acolo a fost, unde se discuta deja despre cultura pop şi dimensiunile succesului nostru deveneau altele. Epstein s-a ocupat de toate detaliile şi telefonul suna incontinuu.

Suntem asteptati de o mare de oameni pe aeroportul Kennedy, ne facem loc cu greu prin multime şi abia dormim noaptea pentru că în fata hotelului era o adevarata revolutie. Americanii ne stiau doar din poze, dar invatasera toate cantecele pe de rost şi abia asteptau să ne auda. Trei aparitii la "Ed Sullivan Show" ne aratau dimensiunile pe care muzica noastra le poate capata. Din nou, audiente record şi nimeni nu se mai intreba "ce-i cu Beatles-i astia?" – toata lumea vroia să fie Beatles şi industria de peruci a avut imens de castigat. Abia când ne intreba cineva dacă parul nostru e adevarat, recunosteam că eram şi surzi, muti şi batuti în cap. Aveau insa ceasuri cu noi, tricouri, papusi, torturi şi altare cu imaginile noastre. Primul concert de la Coliseum este extraordinar. Eram la fel de cunoscuti ca şi acasa, dar aici totul se intampla mult mai brutal şi mai repede. Nu cred că exista fata de politist american care să nu aiba un autograf de la noi. Şi nu va exista vreodata cineva pe pamantul asta care să nu stie măcar un cantec al nostru. În 1980 averea mea era estimata la 150.000.000 de dolari şi mie personal, John Lennon, mi-a luat zece ani să parasesc psihic Beatles-ul. Ce să zic despre cei care traiau doar ca să ne vada pe noi în concert…

Din pacate, concertele noastre incepeau să nu mai aiba nimic de-a face cu muzica, transformandu-se intr-un fel de reuniuni tribale cu ursuleti de plus, urlete care iti treceau prin creier, multa transpiratie şi cui ii pasa dacă Ringo canta alte piesa decât noi, chestie care s-a şi intamplat, de altfel. Am preferat intotdeauna inregistrarile şi improvizatia, suprapunerea de efecte şi sunetul ca rezultat final. Cum naiba să mă simt acasa pe o scena, cu reflectoarele în ochi?

Puteam foarte bine să cantam şi în chineza, lumea asculta discul acasa şi la concerte venea doar ca să ne vada şi să fantazeze pe marginea miscarilor noastre şi a unei muzici pe care o acopereau cu tipete. Nu pot să zic că nu intelegeam asta, dar devenise prea mult.

Strangeam orice expresie care imi parea interesanta, citeam ziarele de la un cap la altul - intotdeauna mi-a placut să mă joc cu cuvintele şi să dau peste cap sensuri- şi asta se poate vedea şi în ceea ce am publicat de-a lungul timpului. Pe 23 martie 1964 imi apare prima carte, logic, succes instantaneu, dar cine ştia să citeasca printre randuri ar fi vazut că nu avea absolut nici o legatura cu ceea ce aratam pe scena.

Proaspat intorsi în Anglia, recunoscuti international, ne apucam de primul nostru film. Munceam 12 ore pe zi, dar n-aveam inca un titlu. Ringo vine intr-o dimineata cu ideea – "A Hard Day's Night" şi ne gandim s-o exploatam pana la capat. Asadar – film, album şi piesa-titlu, ceea ce Martin va numi mai târziu inceputul celei de-a doua etape a evolutiei noastre ca "scriitori de cantece". Mă refer la mine şi la Paul, pentru că este primul şi singurul nostru album în care toate melodiile sunt compuse exclusiv de noi doi, verificandu-se inca o data că magia functiona şi că imparteam mai mult de un microfon pe scena. Ne imparteam vietile unul altuia, şi nu conta cine vine cu ideea, pana la urma. Conta să scriem cantece bune.

Acordul de inceput al albumului poate prefigura (pentru critici) experimentele electro-acustice de mai târziu, desi eu cred că "A Hard Day's Night" este albumul prin care ardem la intensitate maxima beatle-mania, traindu-ne moda. Succesul ne obosea deja, dar inspiratia parea să nu lipseasca. Din 13 piese ale celui de-al treilea L.P. (asta-i expresia englezeasca pentru "album", cum le explicam sarcastic jurnalistilor) zece sunt ale mele, chiar dacă le semnam impreuna. Cele trei piese ale lui Paul sunt insa excelente, "Can't buy me love" fiind preferata fetelor, desi era ironica. "And I Love Her" venea cu cliseele care ne trecusera în manuale. "Things We Said Today" se refera deja la o relatie "stabila", pentru că apare nostalgia anilor trecuti. Nu mai putea fi vorba doar de o cina, un film şi un sarut (cliseul adolescentilor americani), ci de promisiuni facute:

"Then we will remember
The things we said today"

Pe 16 aprilie 1964 punem totul pe banda, din numai 9 "take"-uri (asta-i expresia englezeasca pentru "sesiune de inregistrare fara intrerupere"…), avand la dispozitie cea mai noua aparatura – un magnetofon cu patru piste, ceea ce insemna că putem lucra la detalii mult mai bine.

Ca versuri, albumul era mult mai matur. Vorbim totusi de 1964, cantasem prostioare din 57, dacă imi amintesc bine. Poate suna ca un lucru inteles de la sine, dar nu ne mai puteam raporta la lume la 24 de ani ca la 17, nu? Şi publicul crestea în acelasi timp cu noi. Mai târziu, insa, le voi povesti despre singuratate şi razboi. Despre sacrificiu şi revolutie. Despre taramuri imaginare şi “you are here” ca manifest artistic.

În piesa-titlu apare în prim plan un subiect adult – munca – “You know I work all day to get you money to buy you things”. Nu mă puteam referi la un tanar care locuieste cu parintii, ci la unul care isi castiga existenta şi isi intretine fata pe care o cucerise, să zicem, în Hamburg prin ’60. Când noi il invatasem cum s-o invite la dans şi cum să o priveasca în ochi. “If I Fell” este tot o piesa de dragoste, dar în viata celui care iubeste apare nevoia unei confirmari mature a promisiunilor facute pe strazi intunecoase, furand un sarut cu palmele transpirate de emotie: “'cause I've been în love before/And I found that love was more/Than just holding hands”.

Deja mintim: “Tell me why you cried, and why you lied to me” şi ne cerem iertare: “If there's something I have said or done,/Tell me what and I'll apologize”. Deja suntem fideli: “I've got no time for trivialities,/I've got a girl who's waiting home for me tonight”, şi asteptam acelasi lucru din partea fetei. Suntem gelosi: “I got something to say that might cause you pain,/If I catch you talking to that boy again”. Vremurile se schimbau. Noi ne schimbam. Vremurile se schimbau odata cu noi. Beatles schimba vremurile.

500.000. 50.000. 15.000. 15.000.000. 15. 219. 25.000. 100.000. Trei zile. Doua ore. Mondial. Din prima. Cam la asta se reduceau informatiile care apareau în presa despre noi. Nu conta că erau bani, oameni, exemplare, datorii. Nu se gandea nimeni la munca. Nervi. Probleme. Grame. Ore.

În primul nostru film incercam să explicam ce inseamna pentru noi beatle-mania şi cat de multa munca este în spatele celor patru care apareau pe scena şi la televizor. Ne ascundeam de fani pentru că vroiau prea mult. Nu ne ascundeam în sensul în care Elvis se va retrage la Graceland, ci incercam să evitam cat puteam multimile care nu vroiau decât să ne atinga. Oriunde mergeam - şi '64 a fost un an în care nu cred că am avut 30 de zile în total vacanta - Olanda, în State de doua ori, Danemarca, Suedia, Hong-Kong, Australia, Noua-Zeelanda, scenele de isterie se repetau aproape identic. La Adelaide am avut în fata hotelului 300.000 de persoane. Ramaneam insa la fel – umani, haiosi, pusi mereu pe poante fizice sau verbale, pana la urma adrenalina ne tinea în viata şi ne ajuta să compunem ceea ce va fi numita perioada culta Beatles. Atunci ni s-a dovedit cu adevarat valoarea. Chiar dacă în anii urmatori popularitatea noastra a avut urcusuri şi coborasuri, interesul pentru Beatles a ramas constant. Poate că isteria se transformase în dragoste, nu stiu.

În timpul primului nostru turneu american am avut totusi timp să-l cunoastem pe Bob Dylan, pentru mine un exemplu perfect de profesionalism. Un tip care a facut mereu ce a vrut, nu a trebuit să se ia după mode, şi-a cantat poezia şi nu a fost obligat de nimeni la nimic. Am avut deci timp să-l cunoastem pe Dylan, adica ne-a vizitat la hotel intr-o dimineata. A ramas uimit că noi nu fumasem marijuana, deoarece el auzea "I get high" în loc de "I can't hide", mă rog, problema de accent şi pronuntie. Trecem peste. El mi-a zis un lucru pe care l-am retinut: importanta versurilor, nu doar a sentimentului general pe care ti-l lasa o piesa conteaza. Influenta lui Dylan se vede clar pe "Beatles For Sale", albumul din iarna lui '64. Nu mă intrebati când am avut timp să-l inregistram, probabil între doua sesiuni de autografe, 20 de telefoane şi vreo cearta. Vorba aia, lasa-i să-mi mazgaleasca Rolls-ul cu ruj, doar e cumparat din banii lor, nu?

Să va explic acum de ce pe Elvis Presley lumea il cunoaste şi iubeste ca "Elvis" (cu beculetele necesare aprinse), ca nume mic, pe când Bob Dylan este, şi nu doar pentru mine "Dylan". "Elvis" a fost un star popular. El apartinea culturii rock, culturii de masa. Pe când "Dylan" este în primul rand poet. Nu s-a vandut niciodata ca imagine culturii necizelate, culturii de masa. Mesajul lui era adresat celor care vroiau să schimbe ceva. Celor ca el, care pot misca muntii. Care pot sta fara rusine în primul rand intr-o manifestatie de strada. El zicea "It's allright, mă', I'm only bleedin'", pe când Elvis spunea simplu şi sincer "Well, it's one for the money, Two for the show, Three to get ready,

Now go, cat, go". E o diferenta, nu? Just like a rolling stone. La fel a fost şi pentru mine. "If you want to be a hero, well just follow me".Cine stie să citeasca printre randuri să inteleaga. Isi vor da seama atunci la ce exemplu mă refer. Uman, biografic, fizic, manifest, psihic. Mesajul "analog" se transmite diferit fata de cel electronic. La fel cum mesajul simplu se intelege diferit fata de cel politic. Cel Analog este mai usor de inteles, pe când cel Electronic este mai usor de raspandit şi de urmat.

Considerat de multi din industria ce ne inconjura un esec artistic evident, "For Sale"-ul a fost un album de tranzitie. Influentat puternic de versurile realiste, introspective şi diversificate ale lui Dylan, L.P.-ul contine doar opt compozitii ale noastre, restul fiind un omagiu adus radacinilor americane, în special lui Chuck Berry ("Rock'n'roll music"), Buddy Holly ("Words Of Love") şi Little Richard ("Hey, Hey, Hey, Hey").

Pe coperta aparem imbracati în negru, o imagine destul de sobra pentru optimismul pe care il transmiteam de obicei. Obositi să mai luptam cu ceea ce ne dorisem cel mai mult – succesul, incercam să ne revenim după ce fusesem efectiv luati de vartej. Ne dovedisem că suntem universali şi chiar dacă din primele trei piese cu care deschid albumul - "No Reply", "I'm A Loser" şi "Baby's În Black" reiese o evidenta nota de descurajare, ne vom intoarce la bunele obiceiuri care ne adusesera unde ne aflam.

Succesul obisnuit, single-ul care precedea albumul, "I Feel Fine" devine cu usurinta cel de-al saptelea no. 1 al nostru şi trebuie s-o spun, are primul feedback din istoria rock-ului, inainte de Hendrix sau de Who. Asta ca să stie lumea că am facut istorie în toate sensurile. Posibile. Vreti isterie? Poftim! Vreti avangarda? Ok, uite avangarda. Uite sampling inainte de a exista măcar cuvantul. Uite efecte pe care nu le puteti reproduce nici acum cu cele mai sofisticate aparate. Cine are urechi de auzit să auda.

Cei doi ani care au urmat, '65 şi '66 au repetat aproape identic programul de turnee organizat de Epstein pentru 1964. Singura diferenta era că de la doua ore cantam una singura, apoi 20 de minute. Talentul costa, nu poti masura un Dali în dimensiuni, ci în geniu. Nu mă intelegeti gresit, nu faceam minimalism cu orice pret, şi chiar dacă "I'll Follow The Sun", un cantec de o finete greu de atins, are mai putin de doua minute, asta nu inseamna că e mai putin valoros. Nu uitati că albumele noastre de inceput nu aveau mai mult de 30 de minute. Acum au 60, 80 şi chiar mai mult, dar va provoc: gasiti voi un album mai concentrat şi mai unitar decât "Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band". Will you?

1965 incepe promitator, citesc la BBC din poemele mele şi imi iau carnetul de conducere. Incepem lucrul la cel de-al doilea film – "Help!". Penibil, el făcea parte din planul pe care Beatles trebuia să-l duca la bun sfarsit în fiecare an. Am

vrut showbiz? Iata!. Mă rog, în film, Ringo e fugarit de nişte dubiosi care vor să-i ia un inel sacrificial, ne alergam pe acolo şi mai cantam cate ceva din când în când. Dacă l-ati pierdut, n-ati ratat nimic. Nu v-a privat de nici un amanunt esential. Ganditi-va totusi că atunci nu existau posturi de televiziune care să difuzeze efectiv numai "muzica filmata", desi lumea se ducea mult la cinematograf. În plus, dintotdeauna am simtit nevoia să ilustram vizual cantecele noastre. Ştiam că anii ce vor veni vor apartine mediilor "mixate" intr-un produs final. Asta presupunea insa tehnica la care noi nu aveam nici cum să visam. Ascultati totusi "Help!"-ul din punct de vedere strict tehnic, ca pasiune pentru detaliu controlat. Este primul dintr-o serie lunga.

Ne schimbasem şi recunosteam asta. După cum voi recunoaste şi mai târziu în interviul din Playboy, eu am fost dintotdeauna preocupat de ce "faceau" oamenii şi de ce societatea "era" aşa. Mi-am pus intrebari ca orice tanar de varsta mea, diferenta fiind insa că eu am putut fi mai târziu lider de opinie, folosind pana la urma statutul public pe care mi-l adusese imaginea de "Beatles". Era nevoie totusi de o exorcizare a prostioarelor pe care le cantam la inceput. A fost nevoie de un album care să "rupa lantul" şi să culmineze cu decizia noastra de a nu mai aparea public. Lumea ne-a cumparat în continuare. Crescusera impreuna cu noi. Beatles a fost dintotdeauna o scoala. Prin baladele alea destul de simple, prin faptul că eram clovni la fiecare interviu şi că eram iubiti în toata lumea, Beatles a castigat un statut pe care nu-l putea evita nimeni. Devenisem, cu voia sau fara voia noastra, bun public. Devenisem inevitabili, deci necesari. Un bine necesar.

Pentru a reusi insa să demonstram artistic ceea ce vroiam cu adevarat, trebuia să incepem incet-incet, să cantam diferit şi totusi despartirea de trecut să nu fie prea brusca. L-am lasat pe Paul să le aminteasca fanilor nostri, să aminteasca lumii intregi de unde incepusem. De aceea am avut intotdeauna melodii simple dar geniale, de felul unei "Yesterday", "Michelle", "Eleanor Rigby", "Lovely Rita", "Hey Jude", "Ob-La-Di, Ob-La-Da", "Birthday" sau "She came în through the bathroom window".

Să analizam putin "Help!"-ul aparut pe 6 august 1965. Anul a fost ciudat pentru toti, primim MBE-urile de la regina (mare chestie, aveam voie să adaugam numelor noastre titlul de "esquire"), tata lanseaza un single (nu mă intrebati de ce, probabil dacă aveam şi pisici multe ar fi organizat şi ele un spectacol de cabaret). În general, publicul ar fi primit absolut ORICE venit din tabara Beatles. Din fericire, single-ul lui Freddy Lennon– "That's My Life (My Love and My Home" este un dezastru din toate punctele de vedere... El intelesese gresit tot succesul nostru şi al meu în particular, ca fiu al lui. Dadea interviuri, făcea

afirmatii despre orice şi oricine, era persoana publica. Din pacate alcoolic, el nu mi-a fost aproape niciodata un tata adevarat. Asta e.

Albumul este intr-adevar un strigat după ajutor. Succesul nostru capatase dimensiuni la care nu se gandise şi asteptase nimeni şi imbatraneam cu fiecare zi. “When I was younger, so much younger than today / (...) / “Now I find I've changed my mind and opened up the doors”. În timpul filmarilor la lung-metrajul cu acelasi nume eram mai tot timpul “fumati”, mă ingrasasem destul de mult şi incepeam să-mi pun probleme referitoare la statutul meu şi la casnicie. Capatasem o pozitie demna de invidiat în show-biz, devenisem publici şi intr-un fel ne dadeam seama că acest “public” trebuia să fie puternic sustinut de indivizi carismatici, care isi dau seama că “privat”-ul lor conteaza cu adevarat pentru mase. “Privat”-ul trebuie să fie completat de afirmatie şi de implicare. Aduceam elemente de avangarda şi le statutam ca bun public, după care mergeam mai departe.

Structura de baza a “Help!”-ului este sustinuta de trei piese de rezistenta – “Yesterday”, “Ticket To Ride” şi piesa-titlu. Erau genul de melodii care se puteau canta în concert. Ce compuneam eu era deja imposibil de cantat pe scena şi mă refer în special la doua dintre piese. “It's only love” este o balada destul de depresiva, cu remuscari şi afirmarea regretului că este atât de greu să fiu inteles în dragostea mea. “You've Got to Hide Your Love Away” a fost mai târziu considerat primul cantec al dragostei homosexuale. Nu, este vorba doar despre imposibilitatea de a fi inteles.

“Ticket to ride” este probabil cea mai radicala piesa rock de pe album, una din primele piese de heavy-metal, prin ritmul apasat pe care il vom folosi aproape identic şi pe “Tomorrow Never Knows”. Bataia asta apasata şi uniforma, la noi, ce-i drept, mai “soft” decât la cei care vor consacra heavy-ul, va rupe complet atmosfera de rock’n’roll existenta şi va deschide calea experimentelor. Pe “The Night Before” şi pe “You Like Me Too Much” de exemplu, apare un pian electric, instrument pe care nu-l mai folosisem pana atunci. Ar mai fi de retinut inceputul atipic de la “I Need You” sau faptul că puneam sticle pe amplificatoare şi ne inregistram. Pur şi simplu, să vedem ce iese. Ritmul este mult mai lucrat pe tot albumul. Apar batai duble şi percutii alternative care puncteaza diferite momente ale unei piese. Ne vor fi scuzate insa, atipicele şi putin interesantele influente country, care apar pe “Act Naturally” sau “I've Just Seen A Face”. Ce să zic, trebuia să ne jucam şi cu asta. În general, ne simteam datori să aratam lumii ce parere avem despre toate tipurile de manifestare muzicala cu care eram contemporani. Eram datori şi dacă nu am fi trecut prin toate etapele posibile ale evolutiei unui sound în general “rock” nu am mai fi fost “Beatles”.

[9]

Dar 1965 nu se terminase inca. Al doilea album pe acest an va fi primul cu adevarat deschizator de drumuri, mixat mult mai atent. Chiar dacă şi “Rubber Soul” a fost inregistrat oarecum pe fuga, în lunile octombrie şi noiembrie, fiind lansat pe 3 decembrie 1965, poate fi considerat primul nostru album matur şi care o rupe definitiv cu trecutul.

Proaspat intorsi din cel de-al doilea turneu american în septembrie ne vedeam intr-o competitie noua, în care Bob Dylan se afla în frunte, alaturi de Rolling Stones, The Who sau Simon&Garfunkel. Trebuia să fim cu un pas inainte, dar nu am luat asta ca pe un pariu. Oricum, dacă ar sta cineva să analizeze evolutia noastra în cativa ani, şi-ar fi dat seama că am fost intotdeauna inaintea timpului nostru, vizionari şi perseverenti intotdeauna. Noutatatea principala pe care albumul o aducea consta în primul rand în faptul că majoritatea pieselor nu mai puteau fi cantate în concert. Resusisem, odata cu “Help!”-ul, să renuntam aproape de tot la refrenele simpliste şi la riff-urile care pot fi retinute de toata lumea. Şi nu pentru că am fi vrut să fim ciudati cu tot dinadinsul, ci pentru că sunetul şi viziunea noastra despre lume evoluasera şi punct. Aşa merg lucrurile.

America ne primise ca de obicei, isteric. George recunoaste intr-un interviu că intr-adevar am vazut “o camera, o camera, apoi o masina şi o camera şi inca o camera”. Am avut insa timp să-l vizitam pe Elvis la casa lui din Bel-Air, dar nu mai era acelasi lucru ca la inceput. Intalnirea cu Regele a fost ca de la artist la artist, nu ca de la fan la geniu confirmat de public şi critica. Capatasem un statut pe care nu ni-l putea lua nimeni şi intr-un fel devenisem mai importanti

decât Elvis, desi problema nu se punea astfel. Am facut un jam-session de trei ore numai cu piesele lui şi am luat LSD cu Peter Fonda, care nu jucase inca în "Easy Rider". Se juca, deja, în viata, de-a "rider"-ul şi modul lui de viata incepuse să fie adoptat şi de noi, inconstient.

Lasam drogurile să ne influenteze zilnic, atunci am avut mii de calatorii şi am inteles multe. Cu toate astea, niciodata versurile noastre nu au incurajat consumul sau folosirea drogurilor în viata de zi cu zi, de catre oricine. Pana la urma sunt o experienta personala şi nu am crezut niciodata că halucinatia colectiva poate fi cauzata de chimicale. După cum s-a vazut, magia pe care o exercitam asupra maselor de fani nu a avut nici o legatura cu drogurile, nu? Tine de alegere să iei sau nu. Pe noi insa ne-au ajutat pana la un punct anume, din punct de vedere artistic. Munceam imens şi simteam nevoia unei eliberari, unei defulari în urma efortului sustinut. Important este că am vizitat paradisurile artificiale, dar nu am ramas acolo. Am descris paradisurile artificiale dar am ramas pe Pamant şi am incercat să schimbam ce tinea de noi. Şi, la un moment dat, totul se invartea în jurul nostru.

Nu uitati insa că LSD-ul era pe vremea aceea considerat la limita dintre medicament şi halucinogen, putand fi obtinut cu usurinta cu prescriptie medicala. Doctor Robert se ocupa de asta, şi LSD-ul în mediile artistice era la fel de comun ca alcoolul sau tigarile. George Martin, chiar dacă nu lua LSD reusea să redea la perfectie modificarile timp/spatiu pe care le provoaca drogul. Ceea ce demonstreaza că niciodata drogurile nu vor aduce ceva în plus fata de ceea ce un individ poate produce pe plan artistic în regim normal, de claritate a mintii neinfluentata de nimic. Ceea ce fac, insa, drogurile, este să deschida portile perceptiei şi să le lase deschise. Pe lânga halucinatiile vizuale, auditive şi "paranoia" care poate pune stapanire pe cineva, pe lânga riscurile pe care le aduc din punct de vedere fiziologic, drogurile intotdeauna augmenteaza o stare de fapt transformand-o intr-o stare a mintii. Concentrarea este maxima, claritatea mintii este extrema, perceptia devine universala.

Cine sustine că operele de arta realizate sub influenta halucinogenelor naturale sau chimice sunt ne-adevarate ca demers estetic şi că artistul nu poate functiona decât drogat nu a inteles nimic. La fel cum altii au avut absintul sau cum societatile traditionale folosesc de exemplu cactusul peyote pentru a intra în legatura cu zeii, la fel functionam şi noi. Nu intram în jocuri primejdioase, n-am vazut niciodata extraterestrii sau conspiratii universale, ci m-am intalnit în primul rand, pe rind, cu mine insumi. Ceea este esential pentru orice individ care devine constient de geniul sau. Este o intermediere, dacă vreti, a individului cu lumea, cu el insusi. What goes around comes around. Şi a intelege astfel drogurile nu este deloc gresit. Nu exista artist care să nu se fi raportat măcar

odata la acest gen de intalniri extreme cu el insusi. Dacă nu ar fi existat cel putin cateva intalniri şi calatorii de-a lungul timpului, dacă artistii nu s-ar raporta constient la ei insisi şi automat la restul lumii n-am mai putea vorbi de arta contemporana. Chiar dacă unii dintre noi au alunecat prea brusc pe panta vietii şi au ramas în paradisuri artificiale şi în ceruri alternative. Eu am stiut intotdeauna că exista un singur cer, şi de aceea am şi stiut să mă opresc. Să-l privesc.

Visam la un moment dat să cumpar impreuna cu Cynthia o insula izolata de lume, unde să avem o gramada de copii şi să putem controla soarele (să-l inchidem şi să-l deschidem după plac). Nu trebuie să luati o afirmatie de genul asta cuvant cu cuvant. Luati-o ca pe o metafora, luati-o ca atare şi veti intelege. În fond, cine nu şi-ar dori asta? Nu trebuie să iei droguri ca să vrei asta, mai ales la ritmul pe care l-a luat viata moderna. Diminetile de astazi nu mai sunt cele de acum 100 de ani. Ne trezim, bem cafea jumatate de ora, deschidem televizorul, radioul, lumea ne intra în casa fara să vrem, la propriu şi la figurat. Mergem la serviciu, mancam, respiram şi iubim. Ne intalnim seara cu fiinta iubita, uneori ne intalnim doar la sfarsitul saptamanii. Mai avem timp insa să privim inauntrul nostru şi să ne intrebam de ce, cum şi dacă? Nu.

Omul contemporan e absorbit de timpul sau şi se trezeste la batranete că nu a lasat mai nimic în urma. Nu trebuie să visam doar pana la 10 ani. Nu exista limita de varsta pentru vis. Trebuie să privim mereu cerul. La fel, cu aceiasi ochi, ca şi cum l-am privi prima oara. Fiecare privire trebuie să fie alta, dar la fel. Cred că am fost clar.

În acea perioada am inteles cat de greu este să fii simplu. Statutul şi succesul nostru erau clare şi ştiam că vanzarile nu vor scadea niciodata. Ne castigasem libertatea artistica, libertate de care vom profita din plin în anii ce vor urma. “Rubber Soul” se deschide cu “Drive My Car”, o ironie subtila la adresa cultului american al masinii, cu versuri de genul “Baby, you can drive my car / And bay I love you” sau “I got no car and it's breaking my heart / But I've found a driver and that's a start”. “Norvegian Wood”, cu accente de sitar, este un cantec în care mă refer la statutul de staruri pe care tocmai incercam să-l depasim prin libertatea de a spune orice. E o poveste simpla şi adevarata: “I sat on a rug, biding my time, drinking her wine”. Stii, ea se duce la serviciu, eu nu şi mă trezesc dimineata singur.

Dacă pana la “Rubber Soul” albumele erau mai mult sau mai putin colectii de single-uri stranse pe un acelasi disc, iata că lucrurile s-au schimbat. Credeam pe atunci în unitatea albumului şi în constructia lui ca Long Play, deveneam mai atenti la forma în care transmitem un mesaj. Ascultati de exemplu “Nowhere Man”, unde apare pentru prima oara ceea ce va deveni mai târziu o atmosfera

psihedelica, relaxata şi vizionara: “He's a real nowhere Man, / Sitting în his Nowhere Land, / Making all his nowhere plans / for nobody.”. Ce-i drept, nu era inca loc pentru afirmatii politice sau revolutionare şi ştiam că nu venise nici timpul. Pregateam insa terenul pentru “Strawberry Fields Forever” sau “A day în the life”. “Working Class Hero” sau “Watching The Wheels”. Nu mai eram adolescentii care isi miscau capetele de la dreapta la stanga.

În “Think For Yourself” a lui Harrison apare constiinta de sine în relatia cu ceilalti: ” Although your mind's opaque / Try thinking more if just for your own sake / The future still looks good”. Indemnam nu doar la gandire libera, ci şi la jocurile de cuvinte, fie ele în franceza-engleza (“Michelle”) sau pur şi simplu “Say the word and you'll be free / Say the word and be like me / Say the word I'm thinking of” (“The Word”). Iubitele noastre din sala nu mai erau doar isterice. Presupun că intelegeau şi “ideea de iubire”, nu doar actul fizic... La “Girl”, o balada tipica “Paul”, ne jucam insa cu sensurile oftaturilor noastre patetice de genul “yeah-yeah-yeah”. “Ooooh-ul” din refren se aseamana foarte tare cu sunetul produs de aerul inspirat pe nas cu o singura nara. Cu toate acestea, nu ne-am injectat niciodata. Ne dadeam seama că lumea se schimba, că publicul nostru se schimba – “You don't look different, but you have changed / I'm looking through you, you're not the same”. Fiti atenti la cum bate Ringo pe “În My Life” şi cum rupe linistea pianul electric. Pentru mine asta este una dintre cele mai importante balade autobiografice, orice ar zice Paul.

Sunetul devenise mai greu ca sens, dar la fel de cristalin şi de direct şi asta e valabil pentru tot albumul, de la prima piesa pana la ultima. Eram mai atenti la sunete de ambianta, nu ne limitam la riffuri. Cu toate acestea ne certam serios şi să ne dam replici în cantece cum ar fi “We Can Work It Out”: “Life is very short and there's no time for fussing and fighting, my friend”, ajungand la o concluzie seaca. Trebuia să stam impreuna pentru că am fi fost necinstiti fata de noi dacă ne-am fi despartit. Beatles n-a insemnat niciodata cate un individ în parte, noi nu eram trupa de acompaniament ca la “The Jimi Hendrix Experience” unde era El & “nupreacontacine”, noi patru eram Beatles şi realizam că putem să o scoatem la capat chiar dacă eram cu totii caposi şi paranoici mai mult sau mai putin (“We can work it out / And get it straight or say goodnight”. Despre asta era vorba – vom sta impreuna pana când nu va mai merge pur şi simplu. Vom canta impreuna pana când magia va disparea. Mai erau deci multe de spus.

Inspiratia de-abia venise şi pana la sfarsitul lui ’65 fumam iarba şi hasis în fiecare zi. Radeam zicând că “ne luam micul dejun” fumand...

Am incheiat albumul cu un cantec de-a dreptul paranoic– “Run For Your Life”. Nu mai puteam accepta compromisuri de nici un fel, din partea nimanui: “Well I know that I'm a wicked guy / And I was born with a jealous mind / And I

can't spend my whole life / Trying just to make you toe the line" şi "Well I'd rather see you dead, little girl / Than to be with another man". Nu m-am numarat niciodata printre cei care "o dau în paranoia", dar nu-mi puteam permite tradari de nici un fel.

Cunoasteti deja în detaliu anul 1966. Concertul de la Shea Stadium e difuzat de BBC, se demonstreaza prostia unora în "dosarul" Iisus, ne intoarcem în Hamburg pentru un concert emotionant, suntem aproape linsati în Filipine (cum adica "refuzam să cantam"???), fundamentalistii americani ne ard discurile şi sustinem ultimul concert vreodata în formula de aur, în parcul Cadlestick din San Francisco. Atunci apar şi ochelarii rotunzi care vor deveni pentru voi un simbol "John Lennon", pe platoul de filmare al "How I Won The War". Mă intreb şi acum dacă mai este posibil ca un artist să castige, vreodata, un razboi... Cateva lupte am castigat sigur: cu imitatia, cu prostia, cu compromisul şi cu religiile de orice fel: "And you think you're so clever and classless and free". Dacă stii să citesti printre randuri iti vei da seama. Sper să intelegi din timp, să nu fie prea târziu. Să ai timp să-ti lasi urmele şi să pornesti la timp revolutia şi să fii primul. Să stii ce vrei şi să fii primul. Vei fi inteles sau nu, asta deja nu mai conteaza.

Pe 9 noiembrie am intalnit-o pe Yoko în expozitia ei din Londra. Pentru prima oara am inteles că nu sunt singur, că nu sunt doar un "nebun pe un deal" şi că merita să faci public fiecare act artistic pe care il consideri important. Avangarda pe care o practica Yoko imi parea intr-un fel exotica şi straina mediului în care fusesem crescut. Venea cu o gramada de idei noi, dar simplitatea şi modalitatile ei m-au fascinat cu totul. "You Are Here" nu putea fi o simpla constatare geografica, ci o constientizare a prezentei noastre în timp şi spatiu. Era timpul meu şi era timpul nostru.

Pe 5 august lansam "Revolver"-ul, considerat de cei mai multi adevarata revolutie în rock. Era pentru prima oara când se foloseau intr-un context 100% occidental instrumente orientale, fara să sune artificial. La fel, pentru prima oara un ansamblu de corzi isi gasea locul intr-o melodie aşa-zis comerciala. Aici era mana lui Martin, intr-adevar cel de-al cincilea Beatles de acum inainte. Alte elemente absolut noi pe care le aduceam erau secvetele instrumentale pe care le repetam şi le dadeam invers, care mai târziu vor deveni esenta muzicii electronice. Pe atunci, insa, şi Kraftwerk erau copii...

"Revolver" contine sunete pe care nu le-a produs nimeni niciodata. Incepeam să ne jucam cu intamplarea, tot albumul a fost ascultat de zeci de ori şi invers, contand nu mesajul sau ritmul, ci sunetul în sine. Despre asta e vorba: după ce mesajul a contat pentru sute de mii de tineri din intreaga lume, după ce ritmurile simple devenisera cunoscute de toata planeta pregateam alta revolutie,

aceea a sunetului în sine, a vibratiilor instrumentelor în timp şi spatiu. Ce-i drept, aveam şi timp de experimente, şi tragem “Revolver”-ul în 10 saptamani, după trei luni de vacanta. Prima piesa trasa, şi care da practic masura a tot ce va urma, este “Tomorrow Never Knows”.

Versurile sunt inspirate din cartea lui Timothy Leary – “The Psychedelic Experience”, un guru al teoretizarii consumului de droguri psihedelice, şi din “Cartea Tibetana a Mortilor”: “Turn off your mind, relax and float down stream, / It is not dying, it is not dying / Lay down al thoughts, surrender to the void, / It is shining, it is shining. / Yet you may see the meaning of within / It is being, it is being / Love is all and love is everyone / It is knowing, it is knowing / And ignorance and hate mourn the dead / It is believing, it is believing / But listen to the colour of your dreams / It is not leaving, it is not leaving / So play the game "Existence" to the end / Of the beginning, of the beginning”.

Este un manifest clar al pozitiei noastre fata de droguri, şi melodia a fost în consecinta tratata ca atare. Nu doar ca ridicare în slavi a calitatilor LSD-ului, ci mai ales ca invitatie la visare şi la asteptarea revelatiei. Conteaza de unde vine adevarul? Ne-am intrebat vreodata de “originea” lui Dumnezeu? Revelatia vine pur şi simplu, sau nu. Trebuie să stim să privim culoarea viselor noastre şi să ne jucam de-a “fiirea”. În asta a constat şi pariul meu cu lumea.

“Tomorrow Never Knows” nu este avangarda în sensul clasic. Adica, pana la urma nu am luat doua bucati de lemn şi am zis “gata, fac muzica…”. Sau nu am izbit în clopote. Nu mi-au placut disonantele decât ca manifest, nu ca “muzica” în sine. Ceea ce fac aici este tridimensionalitate când nici de tehnica digitala nu puteam beneficia.

Ideea de inceput a fost ca rezultatul final să fie ciudat de tot. Niciodata nu mi-a placut vocea mea (unii m-ar intreba de ce…) şi am adaugat mereu efecte şi ecouri. Am suprapus. Metafizic, am suprapus intotdeauna sens cuvintelor şi textura sunetelor. Am vrut un cor din mii de calugarite, dar asta era, evident, o fantasma. Geoff Emerick, inginerul nostru de sunet a venit cu o idee şi mai buna. Mi-a trecut vocea printr-o orga şi a amplificat-o printr-un difuzor rotitor Leslie. Efectul a fost pe masura, vocea imi suna ca a lui Dalai-Lama de pe varful cel mai inalt din lume. Mă rog, nu l-am auzit niciodata, dar geniul consta şi în viziune, nu?

Setul de baterii al lui Ringo a castigat un pullover de lana, şi rezultatul a fost trecut prin mai multe serii de filtre şi compresoare, pentru a suna infundat. Basul lui Paul a fost modificat: în loc de doza obisnuita i-am pus un amplificator. Şi pentru ca totul să sune cu adevarat dintr-o alta galaxie, a doua zi am inregistrat o gramada de sunete din studio, de la rasete la sticle de vin spargandu-se şi chitari. Am suprapus totul, am dat invers, am modificat tempo-

uri, cam tot ce se putea face atunci intr-un studio. Totul a fost tras pe viteza mai mare apoi dat mai lent, penjtru a capata “greutate”. Nu trebuie să existe limite de nici un fel pentru un artist.

Restul albumului nu s-a dezis de la noua linie psihedelica pe care o experimentam. “Taxman” – piesa lui George era un comentariu acid la adresa celor care ne tapau de bani, şi se incheia cu un sfat macabru: “Now my advice for those who die / Declare the pennies on your eyes”. După cum s-a vazut, lucrurile au mers din ce mai rau pentru artisti, astazi multi dintre ei nepermitandu-şi să traiasca exclusiv din muzica.

“Elanor Rigby” este o alta balada în stilul caracteristic al lui Paul, fiind extrem de epica şi retorica. Aportul simfonic al lui Martin incepe să se faca din ce în ce mai simtit, culminand cu albumele urmatoare. Iata ca vioara isi gasea un loc bine stabilit intr-un cantec adresat în esenta nu celor specializati, ci unui public larg. Mă intreb, cati s-au identificat de-a lungul timpului cu personajele noastre. Cu Anna, Mr. Postman, Sally, Miss Lizzy, Michelle, Eleanor Rigby, Lucy, Mr. Kite, Rita, Sgt. Pepper, Lady Madonna, Prudence, Bungalow Bill, Martha, Polythene Pam, Maggie Mae sau Yoko…

Pe “Revolver” apare şi “Yellow Submarine”, o alegorie psihedelica dintr-o serie mai lunga. Despre “Doctor Robert” v-am povestit deja, şi “Good Day Sunshine” e o piesa ce ne aminteste şi noua, acum, de vremurile în care puteam fi doar optimisti. De vremurile când eram patru baieti din Liverpool care pornisera la drum fara să stie unde vor să ajunga sau măcar directia în care trebuie să mearga. Am ales să ne facem drumul singuri, am carat cu noi caramizile şi mortarul.

“I’m only sleeping” era modul meu de a mă ruga de ceilalti să mă lase în pace şi să nu mă trezeasca. Oricum nu ar intelege şi m-ar deranja. “She said, she said” este inspirata din vorba lui Peter Fonda, când luasem LSD pentru a doua oara. E o melodie lenesa şi le explic tuturor lucruri care le erau straine: “She said I know what it's like to be dead / I know what it is to be sad / And she's making me feel like I've never been born.”. Când esti ca mine, şi numai dacă esti ca mine poti realiza cat de greu iti dai seama de adevarurile esentiale. Şi cât de dureros este să le spui lumii şi să nu fi înțeles. Să treaca prin mintile lor şi să nu se opreasca acolo. Pasarea ta poate să cante, dar pe mine nu poti să mă auzi. Sau mă auzi şi nu mă intelegi. Vorbele mele iti sunt straine. Ai primit un strain în casa. Dar l-ai uitat în antreu, cu haina pe el. Nu l-ai invitat la masa. L-ai lasat acolo pana când, intr-o zi, ti-ai amintit de el şi l-ai folosit pe post de cuier. Eh, eram tanar, ascultam Beatles, iti ziceai. “But now these days are gone, I'm not so self assured”. Putini dintre voi au inteles şi versul imediat urmator – “Now I find I've changed my mind and opened up the doors”. Ei m-au primit în casa şi m-au

scos în strada. Să-i reprezint şi să-i manifest. Pana la urma, cine vrea să fie un erou al clasei muncitoare trebuie să stie să mă urmeze.

Foloseam benzile inregistrate în ambele sensuri, şi suprapuse. Compuneam paradoxul în sunet. You can count me în or out.

Pana la urma, “Life is what happens to you / While you're busy making other plans”. Nu?

[10]

Ne capatasem deja statutul de muzicieni de studio. Nu trebuia să ne mai gandim la cum va reactiona publicul, pentru că nu mai cantam decât unul în fata altuia. Faptul că aveam mai mult timp de petrecut impreuna insemna în primul rand că acordam atentie fiecarui detaliu, dar şi că ne certam.

“Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band” apare pe 1 iunie 1967 şi nu e comparabil cu nimic din ce facusem inainte. Ne asumam mai mult decât identitatea pe care publicul ne-o impusese. Nu eram doar circul ambulant, ci patru clovni culti intr-o panoplie de oameni celebri. Ingropasem simbolic succesul şi ne concentram exclusiv pe continut. Nu ne mai numeam “Beatles” ci adoptam un nou nume. Evident, nu conta, lumea ne-ar fi recunoscut şi dacă am fi stat cu spatele. Intr-un fel chiar eram mai populari decât Iisus. Trist este insa că Iisus nu este luat în seama, şi asta m-a facut să spun ce am spus. El trebuie să fie adevaratul superstar, nu “Beatles”. Puteam fi noi uman vorbind mai mult decât patru muzicieni talentati, geniali, luati-o cum vreti? Nu. Dacă intelegem insa şi urbanul şi cultura contemporana în termeni magici, da, eram şi salvatori. Samani. Preoti ai unui cult inventat de noi.

Deschisesem drumul catre orice tip de experiment posibil, de aceea valul psihedelic care a urmat nu a trebuit să o ia de la inceput, cu rock’n’roll clasic, apoi cu toate ciudateniile. Noi nu ne permiteam să incepem de pe primul album cu benzi date invers şi cu efecte inventate. Eram tributari unei traditii culturale pe care am consumat-o mai repede decât altii. De aceea se poate spune că avangarda a murit, în aceeasi masura în care “noul” şi inventia pot interveni şi soca oricand în istorie. A vorbi despre avangarda e ca şi cum ai vorbi despre muzica. Şi a vorbi despre muzica este ca şi cum ai vorbi despre fund. Cine vorbeste despre fund? E inutil să ne cantonam în termeni şi catalogari. Probabil şi peste 20 de ani voi fi considerat un comunist feroce, un revolutionar fervent. Nu, au nu am facut decât să invat lumea să viseze, să-şi imagineze şi să mă urmeze dacă vrea şi poate. Lennon nu este egal cu Lennin.

“Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band” punea în prim plan albumul ca unitate şi conceptie. Prima piesa inregistrata este “Strawberry Fields Forever”, care va forma impreuna cu “Penny Lane” a lui Paul single-ul preferat al lui Martin. Radacinile ambelor piese sunt comune, elemente din copilaria fiecaruia şi iata pretextul. Pentru “Strawberry Fields Forever” am inregistrat aproape 30 de take-uri, folosind toate trucurile posibile la vremea aceea. Exista un tambal dat invers şi suprapuneri de ritmuri lente peste ritmuri alerte, de unde şi efectul de continuu sonor. Aceasta este probabil piesa care a suferit cele mai multe transformari pana la versiunea finala. Lent, rapid, acustic, cu trompete sau nu, cu corzi sau nu. Paul canta la un sintetizator mellotron şi Martin a venit cu aranjamentele simfonice. Am ales să suprapunem toate variantele existente şi ceea ce auziti voi acum este forma cea mai pura, în care capata accente atât intrebarile mele dintotdeauna - de ce suntem aici, de ce sunt un neinteles, ce conteaza cu adevarat, sunt nebun sau genial, cat şi rezultatele eretismelor noastre acustice. Totul cu o precizie şi claritate de cutit. Este greu să fii ca mine. Stiu când visez şi stiu de ce visez. Intotdeauna am lasat loc interpretarilor de orice fel, pentru că de cele mai multe ori nici eu nu mai inteleg nimic din mine. Sunt ba nebunul de pe deal, ba inima lumii. Va las mostenire intrebarea. Şi puterea de a intreba. La propriu şi la figurat.

Pentru “Penny Lane” am folosit pian şi flaut, Paul preferand simplitatea suprapunerilor la care apelam eu. Cu toate acestea, dacă mă va acuza cineva vreodata de pretiozitate (n-am sustinut niciodata că “Revolution #9” este o piesa destinata radioului!) în modul de abordare ii voi raspunde sec: ascultati versiunile acustice, în care sunt doar eu şi chitara, şi apoi acuzati-mă de ce vreti voi.

Tot albumul este o provocare a sunetului, de la inceput la sfarsit. Se deschide brutal şi burlesc cu o pseudo-auditie, introducerea formatiei de baieti, ansamblul unitatii, brigada artistica a Sergentului Piper, o ironie crunta la adresa intregului sistem de promovare a muzicii. Eram invatati să cantam de catre un militar cu nume care aduce aminte de prafuri şi de exotismul tarilor din care provine condimentul. Un fel de nimeni de niciunde. Adica, să demitizam putin, să lasam la o parte tunsurile şi costumele de Beatlesi, nu ne intereseaza ce va crede lumea şi aparem aşa, de la mama dracului, cu album scos şi, premiera, cu versurile tiparite pe coperta. Invitam la karaoke după ce era să murim din cauza acestei mode orientale: lumea canta mai tare decât noi. Acum sosise timpul în care noi să ne cantam piesele ca şi cum am fi altii.

Pe atunci eram convins că vom muri fie în accident de avion, fie impuscati de vreun dement. “Cincinatti” e un loc bun de murit, nu?

Ne lasam cruntul testament muzical printr-un album care va fi numit de critica “un moment decisiv în civilizatia occidentala” (Kenneth Tynan). Putin ne pasa dacă mersesem "în and out of style” dar eram cu siguranta garantati măcar pentru distractie. Nu eram Charlie Chaplin ca Mick Jagger, adica haios cu tot dinadinsul oricând, dar trebuia totusi să ne luam în serios rolul de papagali. Omorasem “Beatles”-ul şi venise vremea exprimarii directe şi a luarii de pozitie. Vai, ce dragut e aici, parca voi scrie o carte vesela (niciodata n-am considerat diminutivele literatura...), suntem atât de emotionati draga, şi voi ne iubiti atât de mult incat v-am lua acasa cu noi. Cum “unde acasa”? La noi, în Anglia de care voi ati auzit şi ati ras pentru că ne-am pastrat intotdeauna accentele de tot felul. Am ras de voi dar nu v-ati prins. Atunci, dacă tot “You're such a lovely audience, / We'd like to take you home with us” de ce să nu il ducem şi pe Beethoven (care il anuntase în prealabil pe Ceaikovski) la supermarket., după cum va afirma şi radicalul american Abbie Hoffman dansul considerand că jucariile noastre de pe album (pe care la un moment dat le-am abandonat ca orice copil normal) rezuma “o buna parte din opiinile noastre pe plan politic, cultural, artistic, al viziunii asupra lumii - intr-un mod revolutionar”. Să va fereasca Dumnezeu de opiniile noastre. Şi cu atât mai mult de afirmatiile mele. Va suparati dacă va zic că marijuana este doar un drog scapat de sub control de C.I.A.? Dacă nu, cititi mai departe.

Au vrut să cante cu noi. Le dam “With A Little Help From My Friends”, compusa special pentru Ringo. L-am lasat pe el să fie inocentul ajutat, care crede în dragoste la prima vedere, care se scuza dacă va falsa şi isi cheama prietenii în ajutor.

Au interzis “Lucy În The Sky With Diamonds”, le aratam paradisurile artificiale şi radem de cum interpreteaza versurile noastre. Un ritm lent şi infundat, Alice în tara minunilor, imagini bogate: “Picture yourself în a boat on a river, / With tangerine trees and marmalade skies”. Un taram în care intram cu ochii uimiti, şi am vrea să ramanem acolo dar nu se poate. Mă intreb: dacă BBC-ul a gasit că acronimul acestei piese este “L.S.D.” mă intreb ce-ar mai fi zis dacă pe Lucy ar fi chemat-o Nancy? Sau dacă piesa s-ar fi numit “Lucy În The Sky With Demons” (ceea ce s-a şi intamplat mai târziu)? Mi-e groaza ce ar fi zis dacă personajul principal ar fi fost nu Lucy ci Luc? Bineinteles, ar fi fost vorba, clar, de relatia mea cu Brian Epstein.

Urmeaza stupid de optimista “Getting Better”. Toti au interpretat-o ca pe o revenire în forta a noastra, după ce nu trecuse nici un an de la decizia noastra de a nu mai canta în public. Ascultati: I've got to admit it's getting better / I used to be cruel to my woman / I beat her and kept her apart from the things that she loved / Man I was mean but I'm changing my scene / And I'm doing the best that

I can". În "Fixing A Hole" reparam o gaura stupida pe unde intra ploaia. Probabil ne referim la faptul că eram cu totii, mai mult sau mai putin casnici. Ei bine, nu, din pacate ploaia ne oprea mintile din "actul" gandirii, şi pe versurile mele interpreteaza (de altfel) cantautorul Paul McCartney - "it really doesn't matter if I'm wrong / where I belong I'm right". Nu trebuie să explic, pentru că sunt destul de clar.

"She's leaving home" beneficiaza de un inceput cu harpa, destul de kitsch, şi este un cantec, deasemenea, casnic. "For The Benefit Of Mr. Kite" e, pana la urma, programul unui spectacol de circ, simplu şi direct. Va prezentam meniul pentru aceasta seara. Va fi şi vals. Pentru orchestra pe care o auziti acolo am folosit banda magnetica taiata, imprastiata prin studio şi re-lipita absolut la intamplare. Era prea scump, totusi, să chemam în studio o orchestra intreaga pentru o singura piesa, deci am folosit arhiva cu marsuri militare.

Urmeaza piesa lui George, o alta ciudatenie a noastra – să cantam cu instrumente traditionale indiene. Versurile sustin un fel de viziune orientala asupra vietii: "And the time will come when you see / we're all one, and life flows on within you and without you". Inca nu ne dadusem seama cum e cu profetii falsi, şi India ni se parea o solutie pentru a scapa de stresul cotidian. Mai târziu imi voi da seama că nu trebuie să iti explice cineva "ce" şi "cum" să cauti. Raspunsul este inauntrul tau, şi cunoasterea s-ar putea să te darame. Să vina prea multe raspunsuri chiar fara să-ti pui intrebarile. "Leaving is easy with eyes closed / Misunderstanding all you see". Nu dau raspunsuri. Nu pun intrebari. Scriu scrisori, da, scriu scrisori oricui imi cere asta. Nu asteptati adevarul. Singurul care stie este cel care va lasa intamplarea să-l invete. Ceea ce e bun ramane. Şi se intoarce. Da, se poate spune că adevarul e recurent. Inevitabil. What goes around comes around.

Se poate spune că "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band" este albumul meu preferat, intr-un fel. Pentru cei pasionati de exactitate, da, "A Day În The Life" este ultima mea colaborare cu Paul. Am preferat dintotdeauna să las ideile să curga pur şi simplu, cu aranjamentele finale veneau intotdeauna altii. Să adaugam pian, să chemam orchestra etc.

Despre stupiditate şi moarte, despre moartea stupida şi moartea stupiditatii. Citeam mereu ziarele şi gaseam exact crampeiele de viata cotidiana care mă inspirau. În cotidiene fascinant este că pe aceeasi pagina au loc atât de multe lucruri care se intampla cu adevarat. Le omoram prin text, deschidem gradini zoologice cu oameni. Mor uniii, apar mesajele primariei care numara gropi şi armata castiga razboaie. Pe aceeasi pagina e un rezumat al vietii în general. Să luam lucrurile altfel: n-a fost atent la stop ("He blew his mind out în a car / He didn't notice that the lights had changed"). La fel a murit şi mama. Celui

stiut de toata lumea ii publicam fotografia ca să ne para tuturor mai cunoscut. Ne trezim şi bem cafeaua. “Woke up, fell out of bed, / Dragged a comb across my head”. Intotdeauna mi-a placut să intru în cotidian în format text. Inainte de a mă spala citesc. M-am jucat mereu de-a cuvintele şi le-am lasat să se joace cu mine. “Found my way downstairs and drank a cup”. Cu totii stim cum e să te trezesti dimineata cu capul mare şi cu o durere în ceafa, după o noapte salbatica. Cu alcool, droguri şi femei. Iti gasesti atunci solutii de moment. Nu raspunzi la telefon. Asculti muzica tare. Scriicitesti. Citestiscrii. Deschizi ziarul şi te apuci de scris scrisori. Terapii de soc. Scrii unora pe care nu-i cunosti. Intrebare (fan): o să vin la concertul vostru cu un tricou pe care scrie mic, mic de tot “extazy”. O să mă recunosti. Raspuns (rockstar, 2003): eu o să am un ziar în mana. O să mă recunosti. Universal valabil, ne dam intalniri oarbe cu tot restul lumii. “And looking up I noticed I was late”.Mă recunoasteti: sunt ala cu ochelarii şi o să am o tigara în mana. I’d really love to turn you on. Azi-dimineata iar am citit stirile. Să luam lucrurile altfel: au numarat gropile în Blackburn, Lancashire. Erau 4.000. Acum vor stii de cate gropi au nevoie ca să umple Albert Hall. Intarzii la intalnire. Armata britanica a castigat razboiul. Remixez ceea ce intalnesc, aşa am facut dintotdeauna.

Am pornit la drum fara să stiu unde voi ajunge. Am inceput să scriu fara să stiu că veti citi. Am gasit pretextul şi i-am dat drumul în lume. Am inceput cu yeah-yeah-yeah şi am terminat cu linistea.

Impart sunetul în fasii din ce în ce mai mici. Pana nu se mai aude nimic. Pana nu se mai aude. Nimic.

[11]

[Draga Yoko,

1968 a fost un an greu, stii asta deja. India, divort, Apple Corps, marijuana şi primul nostru album impreuna. “Unfinished music no. 1: Two Virgins”. Fotografiati goi pe coperta, lumea nu a stiut ce să mai creada. Avangarda pura,

sunete suprapuse, era vorba de un manifest. Sir Joseph Lockwood (EMI) era de parere că Paul McCartney ar fi aratat mai bine, nud pe albumul nostru. A fost o gluma. Noi am aratat bine impreuna mereu. Goi sau tineri. Batrani sau ciudati. Ne-ar placea să-şi aminteasca lumea de noi ca de Romeo şi Julieta anilor 70.

Noi ne-am stiut unul pe altul inainte de a ne cunoaste. Suntem perechea perfecta şi eterna. În afară de noi nu conta nimic pe lume, alergam prin padure pe ceata şi ne strigam unul pe altul. Unul-altul. Intotdeauna ne-am considerat un singur trup, androginul, şi pentru orice am fi luptat eram Acelasi.

De ce nu plecam noi la un moment dat departe de lume, şi să fim ca la inceput? Fara birocratie, fara televizor, fara telefon. Doar noi doi. Iubito, stiu că mă intelegi, stiu că recunosti copilul pe care il ascund. Stiu că am ramas amandoi insarcinati unul cu altul, şi ne purtam crucea. M-ai salvat când eram cazut. Nimeni nu te iubeste când esti “down and out”. “Mother superior jump the gun”, asta ti-am cantat în “Happiness is a Warm Gun”, pe White Album, când nimeni nu te suporta şi Paul mă suna să-mi explice cum TU ai stricat Beatles-ul, cum tu esti de vina că nu mai cant cu ei şi mi-a luat mintile o vrajitoare, o lunatica, o femeie casatorita care mi-a distrus şi mie casnicia. O adultera. Tii minte când ne-a prins Cynthia impreuna, atunci când am inregistrat primul album? Tii minte cat l-am vrut pe Sean? Tii minte?

Pe atunci Dali tragea de noi să facem un proiect impreuna. Ne eram suficienti insa, şi nu mi-a placut niciodata barocul în imagine, preferam minimalismul. Experimente video cu o fata de om filmata timp de trei minute şi data la viteza infinit mai mica, timp de o ora. Ne placea să observam cate schimbari insesizabile au loc în mimica cuiva, şi cat de ne-la-fel suntem de la o secunda la alta. Cum ne trece viata prin vene, ca un fum, în timp ce noi ne gandim la altceva sau facem planuri pentru altii.

La Amsterdam în 69, când am stat o saptamana în pat în fata jurnalistilor, dand autografe şi sute de interviuri, n-au inteles nimic. Stateam şi desenam pur şi simplu, vorbind. Ce faceti aici? Pai, mai nimic. Traim. Raspundem la intrebari. Mediem. Samanizam ceea ce voi nu intelegeti. Acum ar fi trebuit să platim reclame la televizor, să rezervam totul cu luni inainte. Altfel mergeau lucrurile în anii 70. Acum fara o campanie de presa şi promovare nu se uita nimeni la tine. Fiecare artist are o armata pe lânga el. Iar functia mea în societate este să fiu artist.

În hotelul Hilton camera 902 a ramas la fel ca atunci. Lumea ne viziteaza locurile, am devenit o intersectie în drumul lor. De la John şi Yoko, cu dragoste, privatul devenit public. Am fost primii care am deschis larg usile şi am invitat inauntru pe toata lumea. Apaream cu pungi de carton pe cap, ca la Alcoolicii Anonimi, pentru că toti trebuiau să inteleaga că “noi” nu contăm ca persoane

public-private, ci doar ca “oricine-nu-i-stim-fata-dar-are-dreptate”. Poti să mă numesti oracol, foca, cum vrei tu. Mai bine spune-mi John.

Te iubesc. De fiecare data când mă suni de la serviciu (eu stau acasa cu Sean, creste repede baiatul nostru) şi mă intrebi ce fac iti raspund simplu: te iubesc. Apoi iti inchid telefonul, sau te las pe tine s-o faci. E alegerea ta, Yoko, viata mea sta în mainile tale. N-ai venit din Orient (un fel de bizarerie pentru majoritatea fanilor Beatles, un loc unde probabil oamenii se mananca între ei şi leviteaza) ca să-mi speli mintea şi să mă furi lumii. Dimpotriva. Când apaream impreuna imi puteam auzi glasul şi toti mă ascultau.

N-au putut să te inteleaga pentru că erai diferita. Erai femeie, erai negru, erai homosexual. Erai comunista, erai vrajitoare, erai o scorpie. Ai venit în viata mea facandu-mi voodoo. Cum arata viata unui beatle, se intreba lumea. Cum, nu bea şi se drogheaza 24 din 24? Nu agata fete pe strada? Nu se crede Iisus? Între 75 şi 80 am stat acasa şi am crescut copilul nostru. Ce e atât de greu de inteles? Da, am fost casnica. “Doing the garden, digging the weeds, / Who could ask for more”.

Eram prezenti în vietile tututor pentru că eram facuti din aceleasi elemente ca şi ei. Apa şi pamant. Transmiteam vibratii şi primeam ca să dam mai mult. Ca orice artist care intelege, trebuia să transmitem. Ce era să fac cu adevarul? Să-l ingrop în curte?

Opriti razboiul, ziceam.

Dati pacii o sansa, ziceam.

Imaginati-va o lume fara clase sociale, fara granite, ziceam.

Spuneti-mi adevarul, ziceam.

Femeia e negrul lumii, ziceam.

Timpul tine cu noi.

Esti aici, ziceam, Yoko, şi te iubesc.

Eram pregatiti să devenim clovnii lumii dacă aşa intelegeau ei mesajul nostru de pace. Vorbeam de pace în sine, dar voi intelegeati greu conceptele şi filosofia. Ne aflam în pat, teorie pura, şi atât. Nu ne-am fi putut duce în New York să stam în pijamale şi să vorbim despre pace, în plin razboi în Vietnam, pentru că probabil am fi fost impuscati. Am ales Montrealul şi dadeam interviuri prin telefon. Pana la urma, de ce n-as fi folosit creditul pe care il castigasem în fata tinerilor ca beatle, şi să le vorbesc şi despre altceva, despre ce conteaza. Am facut spectacol din noi insine, de cele mai mult ori le aratam cutii inchise în expozitii. Se speriau, crezand că dacă le deschid va sari ceva din cutie. Nu, arta noastra era să punem o oglinda inauntru. Când cineva deschidea cutia goala se vedea pe el insusi. Fara artificii, fara fum şi fara lumini. Unplugged cu oameni.

La multi ani. Razboiul s-a terminat. Craciun fericit de la John şi Yoko. Nu putea fi mai simplu de atât.

Aşa trebuia să imbatranim, pe o insula în Irlanda, oriunde. Off-line, departe. Să imbatranim frumos şi să ne crestem copiii. Să le explicam de ce trebuie să facem dragoste şi nu razboi. Să stralucim cu totii, ca luna şi ca stelele şi ca soarele. Să stralucim cu totii. “Well we all shine on / Like the moon and the stars and the sun / Well we all shine on / Ev'ryone come on”

Dar, iubita mea, altfel mergeau lucrurile.
Cu dragoste, John.]

[12]

Pe 8 decembrie 1980 am murit. M-a impuscat în plina strada şi nu-i amintesc numele aici, în scrisori.

A fost cum credeam. Accident de avion sau un dement care să impuste. Nu mă intrebati de ce. Probabil l-am dezamagit personal, ca om. Poate i-am facut rau. Poate. Am crezut în oameni şi ii voi astepta aici să-i intreb de ce.

Aici e bine, mami. Nu-i nici cald, nici frig şi poti sta dezbracat. Dumnezeu e cum am spus, un concept prin care ne masuram durerea. O voi spune din nou. Nu suntem impartiti în clase sociale. Sau natii. Nu sunt granite. Sau bani. Nu am nimic. Nu car nimic cu mine. Sunt nomad şi pot să stau fie de-a dreapta, fie de-a stanga. Aici aleg.

Petru mă intelege, şi am stabilit că ne vom apuca de scris scrisori de pe norul cu numarul 9. Nu avem nevoie de confirmari, pentru că stim că totul este legat intr-un fel sau altul. O să ne apucam de scris intr-una din zile, nu conteaza când. Timp n-avem şi am tot incercat să va zic asta. Mintea imi este clara acum.

Suntem în trib. Ne plimbam toata ziua şi toti se mira că stau toata ziua prin copaci. Le raspund: aleg fructe. La intamplare.

Jimi, Elvis, Jim, Frank, Kurt, Sid, Joey, Freddie, Serge, Chuck, Amadeus, Salvador, Edgar, Bob, Andy, Charlie, Peter, Che, sunt toti cu mine. Prin 2001 a venit şi George. Intr-un fel m-am bucurat, dar e greu să va zic voua asta. Toti cei care vorbesc cu mine sunt pentru voi tacuti. Dar au vorbit când a trebuit, şi au stiut că au dreptate. Unii din ei au iesit în strada ca mine, altii nu. Nu poti

judeca pe nimeni după implicarea politica. Toti dintre ei şi-au facut treaba, şi e bine să stiti că noi ne intalnim la un moment dat.

Ii astept insa şi pe ceilalti, poate cantam, poate scriem impreuna, nu stiu. Ar mai fi de venit David, Bob, Mike, Garcia, Leonard, Manson, Richard, Alec, Max, Cat, Thom, Bono, Serj, Mick, Trent, Frank, Klaus, Ozzy, Zack. Dacă am uitat pe cineva să fiu iertat. Imi e greu să mă adun, să mă pun la un loc. Va astept, Paul şi Ringo. Te astept Yoko, desi tu ai stiut că n-am plecat niciodata.

Ce a fost de zis am cantat deja. Să fiu clar:

“I don't believe în magic
I don't believe în I-ching
I don't believe în Bible
I don't believe în tarot
I don't believe în Hitler
I don't believe în Jesus
I don't believe în Kennedy
I don't believe în Buddha
I don't believe în Mantra
I don't believe în Gita
I don't believe în Yoga
I don't believe în kings
I don't believe în Elvis
I don't believe în Zimmerman
I don't believe în Beatles
I just believe în me
Yoko and me
And that's reality “

De cum te nasti şi iti dai seama de tine ai acces la tot ce poti schimba. Am luptat pentru drepturile altora, pentru că imi castigasem locul în inimile voastre. Am vrut mai mult. Am vrut şi mintea. Razboiul s-a terminat, dar spuneti-mi voi “un” lucru pe care trebuia să-l fac şi nu l-am facut. Poate că da, acum as fi fost pe strazile Bagdadului. Poate că da, acum as fi luptat impotriva guvernelor care vaneaza fantome. Poate că da, nu s-ar mai fi murit degeaba. În lume. Stau linistit, insa, imi beau vinul, Maiestatea Să este aşa cum am lasat-o, intotdeauna mi-au placut oamenii cu simtul umorului. Am fost şi histrion dragii mei, şi intotdeauna am crezut în mine, chiar dacă la inceput nu m-a crezut nimeni. Va las mostenire. Mă las, voua, mostenire. Au vrut să mă voteze omul secolului, dar mă lasa rece. Le-as fi returnat medalia.

M-au numit comunist, drogat, imbecil, dement. M-au imbracat cum au vrut ei. Imaginati-va ce-ar fi fost dacă as fi candidat vreodata. N-as fi schimbat nimic, şi poate am ajutat mai mult, mai multi, fiind aşa cum am fost. Jucandu-mă de-a cuvintele.

Ce-ar mai fi de spus? Imi place şi nu-mi place ce s-a intamplat după plecarea mea. Am ramas în sufletul vostru, working class sau nu. În vremuri de pace sau nu. Ati putut să-mi spuneti cum vreti voi: eu sunt oglinda voastra. Numiti-mă cum vreti. Nomad, genial, schizofrenic, comunist. Cred insa că am fost doar liber. Libertatea doare? Imaginea doare? Jocul doare? Cenzura doare? Când nu va convine scoateti pistolul şi trageti.

Sunt aici şi va raspund la intrebari. Nu implinesc dorinte şi nu formez factiuni. Nu primesc candidaturi şi nu-mi pun poza pe ziduri. Aprind insa lumanari, şi stiu că le aprindeti şi voi. În fereastra, poate. Mi-a placut intotdeauna să mă consider un erou. Cauza pentru care trebuie să lupt ramane la alegerea voastra. Cine urca lânga mine în copac trebuie să aiba grija să nu isi rupa piciorul incercand să coboare. Pentru că odata urcat trebuie să ramai acolo. Şi, din cate vad de aici, se umple pamantul de lennoni. Care inteleg sau nu. Care isi scriu pe pereti sau nu. Mi-a placut şi imi place să fiu clar. Faptul că am murit nu inseamna nimic. Inveseliti-va. John a murit, traiasca John. Beti şi iubiti pentru mine.

Nu porniti la revolutie dacă nu va permiteti. Nu mă urmati decât dacă stiti sigur că nu va veti intoarce din drumul vostru. Dacă va intoarceti cu privirea stana de sare să va faceti. Dacă dati foc aveti grija să ardeti şi voi. Sau nu.

Au trecut 20 de ani, aproape, ani grei. Nu regret nimic şi nu mă plangeti. Poate că a fost mai bine aşa. Urmati-mă dacă puteti. E de ales să fii erou. “If you want to be a hero well just follow me / If you want to be a hero well just follow me”. Oh well, whatever, nevermind. Vorba unui prieten.

Ce să va mai zic? Aveti grija de voi şi ascultati-mă. Trebuie să stii să primesti dacă vrei să dai. “The dream is over, what can I say?”. Fericirea e o arma calda. Intelegeti şi dati mai departe.

Dar,
cu dragoste, John”